

Πρώτο Πλάνο

Τεύχος #292



ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
THESSALONIKI INTERNATIONAL FILM FESTIVAL

Το σινεμά είναι τα δικά μας Χριστούγεννα

Όταν το πνεύμα των εορτών
συναντά το πνεύμα του
σινεμά.

Αλάτι και σινεμά

Μια βόλτα στην καρδιά του
φεστιβάλ. Περιπατήστε μαζί
μας στην Προβλήτα Α' στο
Λιμάνι Θεσσαλονίκης.

Θέλω να τα δω όλα!

Μια γερή πρώτη γεύση
από το 19ο Φεστιβάλ
Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης
(3-12/3/17). Νέα τμήματα,
αφιερώματα, εκπλήξεις.

Η περιπέτεια του φαγητού

Μια νέα ενότητα
αφιερωμένη στο φαγητό.
Μια αφορμή να σκεφτούμε
ξανά πριν στρώσουμε το
τραπέζι.

10 αληθινές ιστορίες λίγο πριν τα Χριστούγεννα

Ζητήσαμε από 10
σκηνοθέτες ντοκιμαντέρ
να αφηγηθούν από μια
αλλιώτικη ιστορία.



The Christmas issue



ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Ε.Π. Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρώτο Πλάνο

Τεύχος #292

20.12.2016

Το περιοδικό του Φεστιβάλ
Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης



Ειδική έκδοση του Φεστιβάλ Κινηματογράφου
Θεσσαλονίκης

Διευθυντής Έκδοσης: Ορέστης Ανδρεαδάκης
Αρχισυνταξία: Δήμητρα Νικολοπούλου

Σύνταξη:
Αλεξάνδρα Κόλια
Γιώργος Κρασσακόπουλος
Γιάννης Παλαβός
Γιάννης Σμιλγής

Σ' αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν:
Ηλίας Γιαννακάκης
Χρήστος Καρακέπελης
Άγγελος Κοβότσος
Στέλιος Κούλογλου
Καλλιόπη Λεγάκη
Νίκος Μεγγρέλης
Μαριάννα Οικονόμου
Αννέτα Παπαθανασίου
Κατερίνα Πατρώνη
Σταύρος Ψυλλάκης

Σχεδιασμός εντύπου:
meandyou communication design

Φωτογράφος:
Βασίλης Βερβερίδης
(MOTIONTEAM)
Άρης Ράμμος

Υπεύθυνη σύμφωνα με το νόμο:
Ελίζ Ζαλαντό



Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EDITORIAL

ΤΟΥ ΟΡΕΣΤΗ ΑΝΔΡΕΑΔΑΚΗ

ΜΙΑ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ ΒΟΛΤΑ ΜΕ ΤΟΝ ΙΤΑΛΟ ΚΑΛΒΙΝΟ

Υπάρχει ένα κείμενο του Ίταλο Καλβίνο, από το βιβλίο του «Αόρατες πόλεις», που το ανακάλυψα πρόσφατα και το διαβάζω λίγο λίγο, μετρώντας αντίστροφα τις μέρες μέχρι τον καινούργιο χρόνο.

Δεν είναι καθόλου Πρωτοχρονιάτικο, όμως εμένα μου θυμίζει εκείνη την ιδιαίτερη ετήσια στιγμή που αλλάζει ο χρόνος- τότε που μετράς αυτά που πέρασαν και ελπίζεις γι αυτά που θα έρθουν.

Στην πραγματικότητα είναι μια βόλτα στην πόλη-την δική μας ιδιωτική πόλη. Ίσως με γοήτευσε διότι με κάνει να σκέφτομαι την Θεσσαλονίκη την οποία αρχίζω και εγώ να την βιώνω ιδιωτικά.

Και καθώς το διαβάζω κάθε μέρα νιώθω ότι η Θεσσαλονίκη γίνεται άλλοτε "αόρατη πόλη", κι άλλοτε αποκτά μια αναπάντεχη ορατότητα που υπερβαίνει τα κτίρια, τα οχήματα, τα φυτά, τα ζώα και τους ανθρώπους της.

Έτσι, εκεί στο κέντρο της Θεσσαλονίκης, αναδύεται ξαφνικά η Ολίνδη, μια πόλη η οποία ετοιμάζεται κι αυτή για την Πρωτοχρονιά. Ετοιμάζεται δηλαδή να γίνει ένα χρόνο μεγαλύτερη -όπως και όλοι μας εξάλλου.

"Στην Ολίνδη αν πας με ένα μεγενθυτικό φακό και ψάξεις με προσοχή μπορεί να βρεις ένα κάποιο σημείο, όχι μεγαλύτερο από το κεφάλι μιας καρφίτσας, το οποίο, αν το κοιτάξεις κάπως μεγεθυμένο, μπορεί να δεις να περιέχει μέσα του τις σκεπές, τις αντένες, τους φωταγωγούς, τους κήπους, τις στέρνες, τα διαφημιστικά πανό κατά μήκος των δρόμων, τα περίπτερα στις πλατείες, τον ιππόδρομο.

Το σημείο αυτό δεν μένει εκεί, ακίνητο. Μετά από έναν χρόνο το βρίσκεις στο μέγεθος του μισού λεμονιού, ύστερα σαν μανιτάρι πορτασίνο, ύστερα στο μέγεθος του πιάτου σουπας.

Και να που γίνεται μια πόλη σε φυσικό μέγεθος, που κλείνει μέσα της την προηγούμενη πόλη: μια νέα πόλη που ανοίγει δρόμο μέσα από την προηγούμενη πόλη και τη στρώχνει προς τα έξω.

Η Ολίνδη δεν είναι βεβαίως η μόνη πολιτεία που μεγαλώνει με ομόκεντρους κύκλους, όπως οι

κορμιοί των δέντρων που κάθε χρόνο μεγαλώνουν κατα ένα κύκλο.

Στις άλλες όμως πόλεις μένει στη μέση ο παλιός κύκλος του στενού τείχους, από τον οποίο ξεπροβάλλουν στριμωγμένα τα καμπαριανά, οι πύργοι, οι σκεπές με τα κεραμίδια, οι τρούλοι, ενώ οι νέες συνοικίες τουρλώνουν γύρω του σαν μετά από ξεσφίξιμο του ζωνναριού.

Στην Ολίνδη όχι: τα παλιά τείχη διευρύνονται παρασύροντας μαζί τους τις παλιές συνοικίες που, μεγεθυμένες, διατηρούν τις αναλογίες τους σε έναν πιο ευρύ ορίζοντα στα σύνορα της πόλης.

Περικυκλώνουν τις λιγότερο παλιές συνοικίες, που επίσης έχουν μεγαλώσει την περιμετρό της και έχουν αδυνατίσει για να αφήσουν θέση στις πιο πρόσφατες συνοικίες που πιέζουν από μέσα.

Κι αυτό συνεχίζεται μέχρι την καρδιά της πόλης. Μια ολοκαίνουργια Ολίνδη που στις συρρικνωμένες της διαστάσεις διατηρεί τα χαρακτηριστικά και τη ροή των χυμών της πρώτης Ολίνδης και καθεμιά από όλες τις Ολίνδες που ξεφύτρωσαν η μια μετά την άλλη. Και μέσα σε αυτόν τον πιο εσωτερικό κύκλο ξεφυτρώνουν ήδη- αλλά είναι δύσκολο να τις ξεχωρίσεις- η μελλοντική Ολίνδη και όλες εκείνες που θα αναπτυχθούν στη συνέχεια."

Αυτό είναι το κείμενο του Καλβίνο και αυτή είναι η ιδιωτική μου Θεσσαλονίκη. Μια πόλη παρόμοια με την Ολίνδη, μια πόλη ονειρική μέσα σε μια ήδη πανέμορφη πόλη. Που μεγαλώνει με ομόκεντρους κύκλους, όπως οι κορμιοί των δέντρων που κάθε χρόνο μεγαλώνουν κατα ένα κύκλο.

Καλή χρονιά!

* χρησιμοποιήθηκε απόσπασμα από το βιβλίο του Ίταλο Καλβίνο «Αόρατες πόλεις» (εκδόσεις Καστανιώτη) σε υπέροχη μετάφραση του αξέχαστου Ανταίου Χρυσοστομίου.

IT'S ABOUT TASTE

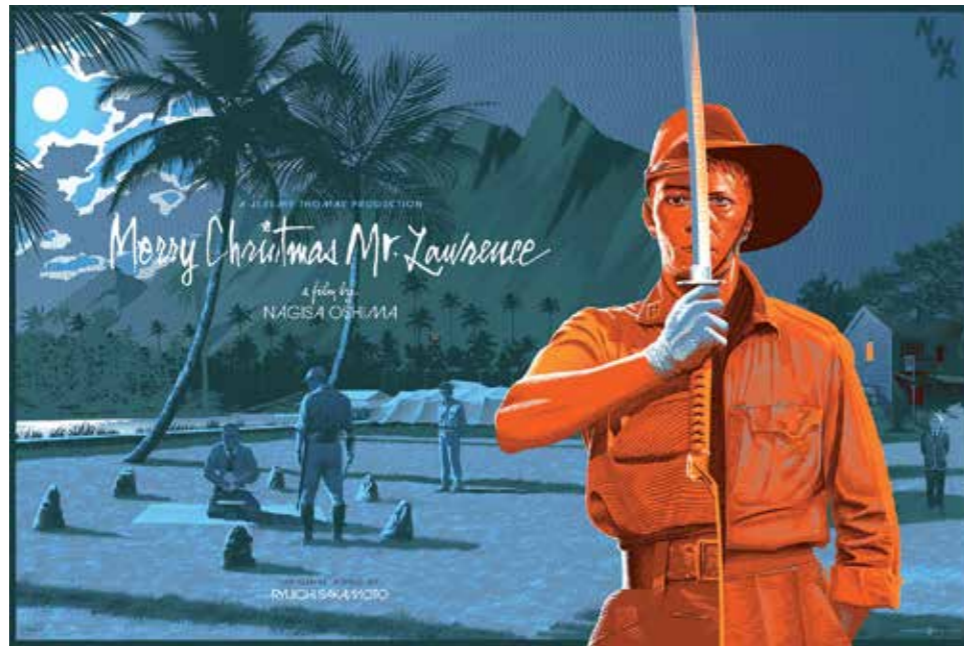


fischerbeergreece

Απολαύστε υπεύθυνα

ΤΟ ΣΙΝΕΜΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΡΑΣΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ



Καλά Χριστούγεννα Κύριε Λόρενς, Ναγκίσα Οσίμα

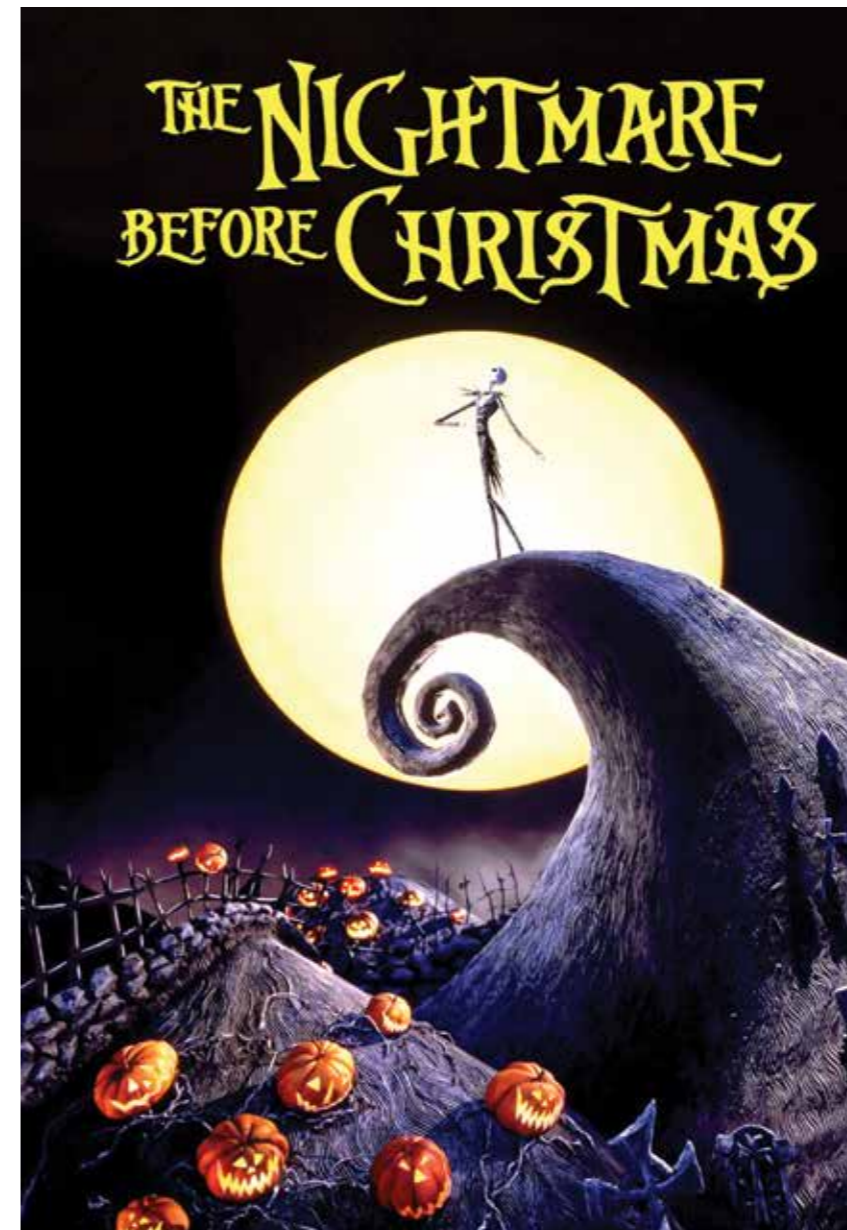
Από το *It's a Wonderful Life* μέχρι τον Χριστουγεννιάτικο Εφιάλτη, τα Χριστούγεννα έχουν γιορταστεί άπειρες υπέροχες φορές στην μεγάλη οθόνη. Όμως για όλους όσους «πιστεύουμε» στο σινεμά, κάθε φορά στην σκοτεινή αίθουσα, έχει κάτι από την γιορτή και την ανάταση των Χριστουγέννων.

Δεν έχουμε καμιά αμφιβολία: θυμάσαι ακόμη την πρώτη φορά που πήγες σινεμά, τις ταινίες που είδες παιδί. Τις θυμάσαι με την ίδια θέρμη και νοσταλγία όπως εκείνα τα πρωινά που στην ίδια πάνω κάτω ηλικία, άνοιγες δώρα στην ίδια στολισμένο δέντρο το πρωινό της 25ης Δεκεμβρίου. Κι αν δεν θα πηγαίναμε τόσο μακριά ώστε να μιλήσουμε για την θρησκευτική κατάνυξη της συνάθροισης στην σκοτεινή αίθουσα (κάτι που φυσικά συμβαίνει –αν κι όχι τόσο συχνά), η θέαση μιας ταινίας από κοινού, με μια ομάδα ανθρώπων που δεν βλέπουν απλά εικόνες μα μοιράζονται μια συναισθηματική και πνευματική εμπειρία, δεν μπορεί παρά να φέρνει στο μυαλό κάτι ανάλογο. Κάπως έτσι όλοι από εμάς που πιστεύουμε στο σινεμά έχουμε την σπάνια τύχη να ζούμε τα δικά μας Χριστούγεννα πολύ περισσότερες από μια φορά τον χρόνο, μικρές δώρες γιορτές, όπου μαζί, στο σκοτάδι της αίθουσας βιώνουμε την (ανα)γέννηση της πίστης στην τέχνη, στην ελπίδα

που ενσαρκώνει όχι ένας θεός μα ο ίδιος ο άνθρωπος, στην δύναμη των ιδεών να λάμψουν ως το πιο λαμπρό άστρο-οδηγός.

Και αν θέλετε, δεν θα ήταν υπερβολή να πει κανείς πως στην διάρκεια των χρόνων, στην σχετικά σύντομη ζωή του σινεμά σε σχέση με αυτή μιας γιορτής σαν της γέννησης του Ιησού, οι ταινίες έχουν κατορθώσει να παίξουν έναν καθοριστικό ρόλο στον τρόπο που γιορτάζουμε, σκεφτόμαστε, ή βιώνουμε τα Χριστούγεννα. Όχι μόνο γιατί τις μέρες των γιορτών μια επίσκεψη στην σκοτεινή αίθουσα μοιάζει επιβεβλημένη, αλλά γιατί σχεδόν κανείς δεν μπορεί να φανταστεί αυτές τις μέρες δίχως την ευκαιρία να επανεκτιμήσεις και πάλι την αξία των μικρών πραγμάτων της καθημερινότητας μαζί με τον Τζέιμς Στιούαρτ στο *Μια υπέροχη ζωή*, ή δίχως να πιστέψεις και πάλι στον Άγιο Βασίλη ακόμη κι αν αυτός μοιάζει με τον κοκαλιάρη Τζάκ Σκέλινγκτον του Χριστουγεννιάτικου Εφιάλτη.

Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης



Χριστουγεννιάτικος εφιάλτης, Χένρι Σέλικ



Το Πολικό Εξπρές, Ρόμπερτ Ζεμέικς

Κάπως έτσι όλοι από εμάς που πιστεύουμε στο σινεμά έχουμε την σπάνια τύχη να ζούμε τα δικά μας Χριστούγεννα πολύ περισσότερες από μια φορά τον χρόνο.

Και τα Χριστούγεννα στο σινεμά όπως ίσως είναι –ή όπως θα έπρεπε να είναι– και στη ζωή έχουν χώρο για όλους. Για την τρυφερή παιδικότητα του Τσάρλι Μπράουν και των φίλων (και του σκύλου του) στο *A Charlie Brown Christmas*, την οικογενειακή αγάπη που επιβιώνει ακόμη και μέσα από τις αναποδιές του Μόνο στο Σπίτι, για την μαγεία της παιδικής ηλικίας στο *Polar Express*, την μιζέρια του *Scrooged*, την μελαγχολία και την μοναξιά ενός απόκληρου στον *Ψαλιδοχέρη*, την σπουδαία ικανότητα μας να ξεπερνάμε ακόμη και τις πιο ακραίες διαφορές και μίση στο *Καλά Χριστούγεννα Κύριε Λόρενς*, ή το *Joyeux Noël*, την κοινή τελικά εμπειρία του να είσαι άνθρωπος στην πιο απλή και ναι, γλυκιά εκδοχή της στο *Love Actually*.

Ναι τα Χριστούγεννα είναι υπέροχα, μια στιγμή μέσα στον χρόνο για να σκεφτείς τον εαυτό σου δίπλα, μαζί με τους άλλους, αλλά δεν θα το κρύψουμε, τα Χριστούγεννα στο σινεμά είναι ακόμη καλύτερα. Ή για να το θέσουμε πιο σωστά, τα Χριστούγεννα με σινεμά είναι υπέροχα. Μπορεί να είναι δύσκολο να χωρέσεις την εμπειρία σε μια κόκκινη κάλτσα κρεμασμένη στο τζάκι ή σε ένα καλοδιπλωμένο λαμπερό κουτί κάτω από το δέντρο, μα το σινεμά τα κουβαλά όλα αυτά στο δικό του μαγικό πακέτο που σου προσφέρει. Όχι μόνο τα Χριστούγεννα, μα όλο το χρόνο. Χρόνια πολλά λοιπόν. Καλά Χριστούγεννα. Κάθε φορά που πάτε σινεμά.

Tower του Κιθ Μέιτλαντ



ΘΕΛΩ ΝΑ ΤΑ ΔΩ

Αρχές Μαρτίου, ετοιμαστείτε. Το 19ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης (3-12 Μαρτίου 2017) επιστρέφει με μια πρόθεση κυρίως: Να σας χαρίσει το δεκαήμερο της ζωής σας. Να μην μπορείτε να επιλέξετε τι να πρωτοδείτε. Να λέτε «Θέλω να τα δω όλα!» Το αγαπημένο μας φεστιβάλ ανανεώνεται, και δηλώνει παρών με Διεθνές Διαγωνιστικό για πρωτοεμφανιζόμενους σκηνοθέτες, νέα τμήματα, αφιερώματα και ντοκιμαντέρ που θα μείνουν μαζί σας για καιρό μετά. Selfie με φόντο στρατόπεδα συγκέντρωσης, μπάτσοι διακινητές κόκας, πλανήτης ώρα μηδέν, και η Τίλντα Σουίντον σε ένα τρυφερό τετ α τετ με τον Τζον Μπέρτζερ. Ιδού μια πρώτη γεύση από όσα μας φέρνει ο Μάρτης.

ΟΛΑ

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΒΟΥ

ΛΕΗΛΑΣΙΑ

Death by a thousand cuts, Τζέικ Κιλ, Χουάν Μεχία Μποτέρο: Με αφορμή τον φόνο ενός δασοφύλακα από καταπατητές που εισέρχονται στη Δομινικανή Δημοκρατία για να διακινήσουν λαθραία κάρβουνο, το *Death by a thousand cuts* ιχνηλατεί πολλά και φλέγοντα ζητήματα: την οικολογική καταστροφή που συντελείται στη νήσο Ισπανιόλα, τις ταραχώδεις σχέσεις ανάμεσα στη Δομινικανή Δημοκρατία και στην Αϊτή, την κληρονομιά της αποικιοκρατίας και την καθημερινότητα χιλιάδων Αϊτινών που υποχρεώθηκαν λόγω ανέχειας να μεταναστεύσουν στη γειτονική Δομινικανή Δημοκρατία. Ραχοκοκαλιά της ταινίας είναι οι έρευνες προκειμένου να εξιχνιαστεί η στυγερή δολοφονία του δασοφύλακα, και οι σκηνοθέτες Τζέικ Κιλ και Χουάν Μεχία Μποτέρο παρακολουθούν την υπόθεση διατηρώντας αμείωτο το σασπένς του θεατή ως το τελευταίο λεπτό. Το ντοκιμαντέρ, ήδη βραβευμένο σε σημαντικά φεστιβάλ σε όλο τον κόσμο, αναδεικνύει τις επιπτώσεις της λεηλασίας των φυσικών πόρων όχι μόνο στο περιβάλλον, αλλά κυρίως στον κοινωνικό ιστό και στις διαπροσωπικές σχέσεις. Γι' αυτό και, παρότι αφητηρία του είναι η οικολογία, στην πραγματικότητα συμβάλλει σε μια βαθύτερη, σφαιρικότερη κατανόηση τού τι πραγματικά συνεπάγεται η καταστροφή του φυσικού πλούτου μιας χώρας.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΟ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΑΝΟΗΣΙΑΣ

Austerlitz, Σεργκέι Λοζνίτσα: Η νέα ταινία του Σεργκέι Λοζνίτσα είναι ένα πνευματώδες σχόλιο πάνω στο μεγαλείο της ανθρωπίνης ανοησίας. Η ιδέα του Austerlitz είναι απλή: ο σκηνοθέτης στήνει τον φακό του σ' ένα πρώην ναζιστικό στρατόπεδο και καταγράφει, δίχως αφήγηση ή άλλο σχολιασμό, τις αντιδράσεις των επισκεπτών που περιφέρονται από τον έναν χώρο θανάτωσης στον άλλον. Ο μοναδικός ήχος είναι οι σποραδικές πληροφορίες των ξεναγών και ο αχός του πλήθους. Το αποτέλεσμα είναι αποκαλυπτικό: οι τουρίστες φωτογραφίζονται αυτάρεσκα στις αίθουσες βασανισμού, διασκεδάζουν σαν να βρίσκονται σε πάρκο αναψυχής και αντιμετωπίζουν τη φρίκη της συστηματικής εξόντωσης ως αξιοθέατο. Το Austerlitz παρακολουθείται από την αρχή ως το τέλος με ένα μελαγχολικό μερίδιμα για το πόσο αστόχαστα μπορεί να φέρονται οι άνθρωποι, αποτελώντας παράλληλα μια πλάγια υπόμνηση για το πώς εκκολάπτεται ο σύγχρονος φασισμός. Διότι ο Λοζνίτσα λέει κάτι απλό: όταν το τερατώδες μετατρέπεται σε ατραξιόν, τότε καθίσταται ανώδυνο και παύει να μας ενοχλεί, κι ό,τι δεν μας ενοχλεί συνηθίζεται κι εύκολα επαναλαμβάνεται.

MASS MURDER ANIMATED

Tower, Κιθ Μέιτλαντ: Την 1η Αυγούστου του 1966 ένας οπλισμένος άνδρας οχυρώνεται στο πανεπιστήμιο του Όστιν και επί μιάμιση ώρα, ώσπου να τον εξουδετερώσει η αστυνομία, πυροβολεί κατά βούληση σκοτώνοντας δεκάξι ανθρώπους και τραυματίζοντας τριάντα τρεις. Η ταινία του Κιθ Μέιτλαντ εξιστορεί το χρονικό των γεγονότων μέσα από αφηγήσεις αυτοπτών μαρτύρων και των αστυνομικών που αφοπλίσαν τον δράστη. Το υλικό αυτό θα μπορούσε κάλλιστα να είχε οργανωθεί σε ένα συμβατικό ντοκιμαντέρ, όμοιο με δεκάδες άλλα. Όμως το *Tower* είναι μια από τις πιο πρωτότυπες ταινίες των τελευταίων ετών. Πρώτον, γιατί επιλέγει την τέχνη του κινουμένου σχεδίου για να αφηγηθεί τα τραγικά γεγονότα, πολλαπλασιάζοντας το συναισθηματικό φορτίο. Και δεύτερον, γιατί δεν εστιάζει στη μεταφυσική του Κακού, αλλά στις προσωπικές ιστορίες των πρωταγωνιστών, στη γενναιοδωρία και στην ανθρωπιά που γεννήθηκαν μέσα από τον ζόφο. Συγκινητικό, ειλικρινές, απλώς συγκλονιστικό.

The Seasons in Quincy: Four Portraits of John Berger, των Τίλντα Σουίντον, Κρίστοφερ Ροθ, Κόλιν ΜακΚέιμπ, Bartek Dziadosz

ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΚΟΛΙΑ

BERGER, TILDA AND FRIENDS

The Seasons in Quincy: Four Portraits of John Berger, των Τίλντα Σουίντον, Κρίστοφερ Ροθ, Κόλιν ΜακΚέιμπ, Bartek Dziadosz: Στη διάρκεια τεσσάρων εποχών, παρακολουθούμε τέσσερα χαρακτηριστικά «κεφάλαια» από τη ζωή του πολυπράγμονα συγγραφέα, καλλιτέχνη και πολιτικού στοχαστή Τζον Μπέριτζερ, στη φάρμα του, στο χωριό Quincy των Άλπεων. Εκεί τον επισκέπτονται εκλεκτοί φίλοι του, με πρώτη την Τίλντα Σουίντον, η οποία εκτός από την αρχική ιδέα, συνυπογράφει το σενάριο και την εκτέλεση παραγωγής, ενώ επίσης σκηνοθετεί τον επίλογο αυτής της τετραλογίας. Στο πρώτο μέρος «Way of Listening» ο Μπέριτζερ –ως φιγούρα μέντορα και πατέρα- μοιράζεται σκέψεις και στιγμές με την Σουίντον, με την οποία τους ενώνουν πολλά περισσότερα κοινά, εκτός από την 5η Νοεμβρίου, ημέρα γέννησής τους. Το «Spring» του Κρίστοφερ Ροθ καταγράφει την αγάπη του Μπέριτζερ για τη φύση και τα ζώα, σχολιάζοντας σε παράλληλη γραμμή τον κύκλο της ζωής όλων των πλασμάτων, από τη γέννηση έως το θάνατο. Στο «A Song for Politics» -τρίτο κεφάλαιο του ντοκιμαντέρ- σε σκηνοθεσία του Κόλιν ΜακΚέιμπ, ο Μπέριτζερ, με την ιδιότητα του πολιτικού καλλιτέχνη, συζητά με μια ομάδα αριστερών διανοητών περί σύγχρονης πολιτικής και καπιταλισμού. Το ντοκιμαντέρ κλείνει με το «Harvest», όπου η Σουίντον μαζί με τα έφηβα δίδυμα παιδιά της επισκέπτεται ξανά τον Μπέριτζερ καθώς και τον γιο του, Ιβ. Κάπως έτσι, η σκυτάλη περνά στη νέα γενιά, που φέρει το σπóρο της αμφισβήτησης και της ελπίδας, ολοκληρώνοντας ένα ντοκιμαντέρ πλούσιο σε ιδέες, εικόνες και συναισθήματα, με ζωντάνια και καθαρή ματιά, όπως και ο πρωταγωνιστής του.



ΟΛΑ ΕΠΙΤΡΕΠΟΝΤΑΙ

Whose Country?, Μοχάμεντ Σιάμ: Ποιανού χώρα είναι η Αίγυπτος; Των πολιτών; Της αστυνομίας; Των εκάστοτε εκπροσώπων του κράτους; Τελικά, τι απέμεινε από την Αραβική Άνοιξη; Αναζητώντας τις απαντήσεις, ο αιγύπτιος σκηνοθέτης Μοχάμεντ Σιάμ βουτά στα θολά νερά της ηθικής, των ενσώμων αλλά και της προσωπικής και συλλογικής μνήμης, με επίκεντρο μια χώρα που βρίσκεται στο μεταίχμιο. Συναντά τον Αχμέτ, έναν πρώην αστυνομικό, και ξετυλίγει το κουβάρι της αστυνομικής βίας και διαφθοράς στην πατρίδα του, σε συνάρτηση με τις πρόσφατες πολιτικές ζυμώσεις και την επανάσταση του 2011. Ποιος τολμούσε να αμφισβητήσει το καθεστώς Μουμπάρακ με την αστυνομία σε πλήρη αυθαιρεσία και ασυδοσία; Μάλλον κανείς. Ο Αχμέτ αφηγείται απίστευτες πρακτικές: «Αν συλλάμβαναν κάποιον για κατοχή ναρκωτικών, τα έπαιρνα, τον άφηνα ελεύθερο και έπειτα τα πουλούσα. Αυτό έκαναν όλοι. Όσο για αυτούς που ομολογούσαν τα αδικήματά τους, αυτοί βασανίζονταν διπλά». Όλα επιτρέπονταν: κλοπές, βασανιστήρια, αβάσιμες κατηγορίες, άδικες φυλακίσεις - στο ντοκιμαντέρ περιγράφονται σαν καφκικός εφιάλτης. Μετά την πτώση του Μουμπάρακ και την εκλογή των Μουσουλμάνων Αδελφών, τίποτα δεν μοιάζει να έχει αλλάξει. Η αστυνομία ξαναγίνεται παντοδύναμη, με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

ΣΥΡΙΑ: ΜΕΤΑ ΤΙ;

The War Show, Ομπαντσία Ζιτούν: Μέσα από ένα προσωπικό ημερολόγιο – road movie ανά τη Συρία, η ραδιοφωνική παραγωγός Ομπαντσία Ζιτούν η οποία υπογράφει τη σκηνοθεσία του ντοκιμαντέρ μαζί με τον Δανό Αντρέας Ντάλσγκαρντ, ξετυλίγει το χρονικό των εξελίξεων που σημάδεψαν για πάντα τη χώρα. Η Ομπαντσία μαζί με τους φίλους της ταξιδεύουν στη χώρα, γεύονται την έξαψη της επανάστασης και μοιράζονται τον πόθο για ελευθερία. Σταδιακά βυθίζονται στη δίνη των γεγονότων, ζουν τον εμφύλιο πόλεμο, βλέπουν το θάνατο να σκεπάζει τα πάντα, τους κυριεύει η πικρή επίγνωση του «μετά τι;». Μέσα από προσωπικά ντοκουμέντα και μαρτυρίες, το ντοκιμαντέρ ζωντανεύει σε επτά στάδια τι σημαίνει «Επανάσταση, Καταστολή, Αντίσταση, Πολιορκία, Μνήμες, Μέτωπα, Εξτρεμισμός». Πρωταγωνιστές είναι οι άνθρωποι της Συρίας: διαδηλωτές στους δρόμους, οικογένειες με παιδιά, αγωνιστές της αντίστασης... Η ελπίδα τους γίνεται αδιέξοδο, αλλά δεν πεθαίνει. Όπως δηλώνει θαρραλέα ένα δεκάχρονο κορίτσι που συμμετέχει στην επανάσταση χωρίς να φορά μπουρκα: «Δεν διαδηλώνω για να νιώθω ότι πνίγομαι, αλλά για να αναπνέω».



Death by a thousand cuts, Τζέικ Κιλ, Χουάν Μεχία Μποτέρο



Από τη σειρά ντοκιμαντέρ In Defence of Food

Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΟΥ ΦΑΓΗΤΟΥ

...έρχεται στο 19ο ΦΝΘ

ΤΟΥ ΟΡΕΣΤΗ ΑΝΔΡΕΑΔΑΚΗ

Τί σχέση έχουν τα αυγά χαμινάδος με τον πασά κεφτέ, ποιά κοινή μνήμη συνδέει τους Σεφαραδίτες Εβραίους με τους Πόντιους πρόσφυγες και πώς ο κινηματογράφος συναντά το πολιτικό ταουκ γκιουσού και την γαλλική μπεσαμέλ; Η περιπέτεια των γεύσεων, οι μυθολογίες των ανθρώπων που παράγουν πολιτισμό μέσα σε μια κουζίνα, η πολιτική διάσταση της οινοποιίας και ο νέος ιμπεριαλισμός της διατροφικής αλυσίδας αποτελούν τα θέματα ενός νέου τμήματος του Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης. Φυσικά η σύνδεσή του με τις διαφορετικές κουζίνες της πόλης θα είναι ιδιαίτερη και πρωτότυπη.



Από το ντοκιμαντέρ Jiro Dreams of Sushi του Ντέιβιντ Γκελμτ

Μια από τις πιο παλιές συνταγές της Θεσσαλονίκης –η οποία είναι μάλλον άγνωστη, αλλά βρίσκεται στο πολύ χρήσιμο και δίγλωσσο φυλλάδιο που κυκλοφόρησε από το Thessaloniki Food Festival- είναι τα «αυγά haminados» (χαμινάδος). Στην πραγματικότητα δεν είναι παρά αυγά που έχουν βράσει μέσα σε μια κατσαρόλα με νερό, φλούδες από πολλά ξερά κρεμμύδια, αλάτι, λίγο λάδι και μια κουταλιά ελληνικό καφέ. Το μυστικό ωστόσο βρίσκεται στην διάρκεια του βρασμού: τα αυγά πρέπει να μείνουν σε πολύ χαμηλή θερμοκρασία επί 8 ώρες.

Ο λόγος που γράφω για τα αυγά χαμινάδος στο επίσημο περιοδικό του Φεστιβάλ Κινηματογράφου, δεν είναι η εξαιρετική, μεστή και ελαφρώς πικάντικη γεύση τους ούτε το εντυπωσιακό γυαλιστερό καφεκόκκινο χρώμα και το παράξενο όνομά τους, αλλά ο πολιτισμός που κουβαλούν με την γεύση, το χρώμα και το όνομά τους.

Διότι ο πολιτισμός- και η Θεσσαλονίκη το γνωρίζει πολύ καλά αυτό- άρχιζε πάντα μέσα σε μια κουζίνα, πάνω από κατσαρόλες και κρεμμύδια. Με παράξενα ονόματα γεύσεων που θα μπορούσαν να ήταν κεφάλαια σε ένα βιβλίο της Ιστορίας.

Στην Τουρκία τα αυγά χαμινάδος συχνά αναφέρονται ως «σαλονικιώτικα αυγά», γεγονός που πιστοποιεί την τέλεια ενσωμάτωσή τους στην Θεσσαλονίκη όπου έφτασαν από την Ισπανία το 1492 μαζί με τους πρόσφυγες Σεφαραδίτες Εβραίους και έγιναν το πιο χαρακτηριστικό πιάτο της παράδοσής τους.

Αυτή η συνταγή- όπως βέβαια και πολλές άλλες- είναι άλλη μια απόδειξη του κοσμοπολίτικου χαρακτήρα της κουζίνας της Θεσσαλονίκης, στην οποία συνυπάρχουν υλικά και τεχνικές παρασκευής από την Μικρά Ασία, τα Βαλκάνια τον Πόντο και ολόκληρη τη Μεσόγειο με εμφανείς βυζαντινές, εβραϊκές και γαλλικές επιρροές. Η μπεσαμέλ για παράδειγμα έχει γαλλική καταγωγή, είναι όμως το απαραίτητο συστατικό σε αρκετά τυπικά ελληνικά πιάτα.

Το να τρως αυγά χαμινάδος στην Θεσσαλονίκη, στις ίδιες γειτονιές που μπορείς να βρεις επίσης τον μικρασιατικό τας καπαμά, τον πασά κεφτέ του Σοχού, τον ποντιακό σουρβά, ή την τσιρονόπιτα του Λαγκαδά, είναι μια πλήρης ιστορική διαδρομή. Μια συναρπαστική περιπλάνηση σε ένα ιδανικό παρελθόν το οποίο διασώζεται σήμερα πάνω σε ένα απλό τραπέζι, με τον ίδιο τρόπο που μια

Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

κυριακάτικη μάζωξη διασώζει μια διάσπαρτη οικογένεια, τα εναπομείναντα μέλη της οποίας δεν τα συνδέει πια τίποτε, εκτός από την κοινή γευστική μνήμη των φαγητών της γιαγιάς.

Το ίδιο γίνεται με το χουνκιάρ και το κουσ-μπασί, το κουνέλι με καϊμάκι, και βέβαια τα μυθικά γλυκά ταούκ γκιοσού, καζάν ντιπί και μαλεμπί, που τα ονόματά τους δεν περιγράφουν μόνο γεύσεις αλλά περιθάλπουν χιλιάδες μικρές προσωπικές μνήμες.

Μέσα σε αυτά τα ονόματα θα βρούμε την ιστορία ενός άπληστου Τούρκου Αγά, αλλά και ενός Τούρκου φίλου, μια χαμένη, αλλά και μια κερδισμένη πατρίδα, μια οδυνηρή απώλεια, έναν παλιό έρωτα, μια μεγάλη αγάπη, μια καινούργια φιλία, και- εντέλει- την ίδια τη ζωή.

Το να τρως αυγά χαμινάδος και ταούκ γκιοσού στην Θεσσαλονίκη είναι πολιτισμός.

Πολιτισμός είναι επίσης και η καλλιέργεια μιας παλιάς ποικιλίας κρασιού, όπως το Πλυτό, που ευδοκίμει στην γενέτειρά μου την Κρήτη από την μινωική εποχή, ή ακόμη ο Τσαμπουρνάκος της Κοζάνης, που η γεύση και κυρίως το όνομά του μας θυμίζουν το Καμπερνέ και μάλλον έφτασε στην περιοχή από τους Γάλλους στρατιώτες που πέρασαν από εκεί τον 18ο και τον 19ο αιώνα.

Αυτή η θαυμαστή σημειολογία των χαμένων μορφών, παρόμοια με την σημειολογία του κινηματογράφου, ελπίζω ότι μπορεί να κυριαρχήσει σε ένα νέο τμήμα του Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης, το οποίο φιλοδοξεί να καταγράψει ιστορίες πολιτισμού μέσα από την διαδικασία της παραγωγής, της καλλιέργειας, της οινοποίησης και της γαστρονομίας. Ιστορίες θετικές αλλά και αρνητικές. Ιστορίες γοητευτικές και ξεχασμένες, αλλά και ιστορίες ενός σύγχρονου κόσμου ο οποίος έχει μετατρέψει το φαγητό σε εργαλείο εκμετάλλευσης και καταπίεσης.

Θέλω να πω ότι το φαγητό δεν είναι όσο αθώο ήταν την εποχή που οι πρόσφυγες από την Πόλη μαγείρευαν στα εστιατόρια της Θεσσαλονίκης τα πρώτα χιουνκιάρ μπεγεντί: τα μοςχάρια εκτρέφονται πολύ συχνά σε άθλιες συνθήκες, με αντιβιοτικά και ορμόνες, ενώ η μαζική σφαγή τους, έχει γίνει στόχος ζωόφιλων και οικολόγων.

Όσο για τις μελιτζάνες που είναι απαραίτητες για τον βελούδινο πουρέ, τις βρίσκεις πια όλο τον χρόνο -κι όχι μόνο το καλοκαίρι όπως επιτάσσει η φύση- παραφουσκωμένες με φυτοφάρμακα.



GMO OMG του Τζέρεμι Σάιφερτ, ένα αποκαλυπτικό ντοκιμαντέρ για όσα τρώμε

Οι καινούργιες γευστικές μνήμες που δημιουργούμε τώρα για τα παιδιά μας, δυστυχώς περιλαμβάνουν και τις ιστορίες των εξαθλιωμένων αγροτών της Αφρικής που μαζεύουν κακάο με μεροκάματο πέντε φορές μικρότερο από την τιμή ενός λαχταριστού τσουρεκιού σοκολάτας στη Θεσσαλονίκη.

Ο πολλαπλασιασμός αυτών των αντιφάσεων μας υποχρεώνει να επανεξετάσουμε τον πολιτισμό της κουζίνας και τις εξεζητημένες τάσεις της «νέας γαστρονομίας» η οποία αντικαθιστά την συλλογική μνήμη με την ατομική επιβράβευση αυτάρεσκων σεφ που επιδεικνύουν την βιρτουοζιτέ τους.

Σε ένα κόσμο όπου τα αστέρια Μισελέν επιβάλουν ένα νέο είδος γευστικού ιμπεριαλισμού και εκατομμύρια άνθρωποι υποσιτίζονται -ή στην καλύτερη περίπτωση χάνουν την γευστική τους μνήμη- η κουζίνα δεν είναι μόνο πράξη πολιτισμού αλλά και διαδικασία πολιτικής αντίστασης.

Την τελευταία δεκαετία, οι πολύπλοκες αυτές εκφάνσεις της γαστρονομίας αποτυπώνονται σε ένα νέο «υπο-είδος» του ντοκιμαντέρ. Το culinary cinema υπάρχει πια ως ξεχωριστό τμήμα σε μεγάλα φεστιβάλ όπως η Μπερλινάλε και το Σαν Σεμπαστιάν.

Ένα τέτοιο τμήμα θα υπάρχει, από τον ερχόμενο Μάρτιο, και στο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης και θα συνδέει τις κινούμενες εικόνες με τις τοπικές κουζίνες της πόλης και ολόκληρης της περιοχής.

Προς το παρόν δεν θα αποκαλύψω περισσότερα, θα σας προτρέψω ωστόσο να μαγειρέψετε μια μερίδα αυγά χαμινάδος. Μπορεί να μην είναι ένα τυπικό χριστουγεννιάτικο έδεσμα, η μνήμη που κουβαλάει όμως είναι διαχρονικά εορταστική.

ΔΕΚΑ ΑΛΗΘΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΛΙΓΟ ΠΡΙΝ ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Ζητήσαμε από δέκα σκηνοθέτες ντοκιμαντέρ να μοιραστούν μαζί μας από μια εμπειρία, μια αληθινή ιστορία που έζησαν στα γυρίσματα των ταινιών τους. Από εδώ έως το Εκουαδór και από την πιο αισιόδοξη πλευρά της ζωής έως την πιο σκοτεινή, οι αφηγήσεις τους, είναι γεμάτες απ' το υλικό της ζωής. Συναρπαστικό. Αστείρευτο.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟ ΕΚΟΥΑΔΟΡ

ΤΟΥ ΣΤΕΛΙΟΥ ΚΟΥΛΟΓΛΟΥ

Η κορύφωση της ταινίας "Απολογία ενός Οικονομικού Δολοφόνου" είχε σχεδιασθεί να γυριστεί στο Κίτο, την πρωτεύουσα του Εκουαδόρ. Πρωταγωνιστής του ντοκιμαντέρ ήταν ο Τζων Πέρκινς, ένα πρώην στέλεχος της Παγκόσμιας Τράπεζας που στο βιβλίο του "Εξομολόγηση ενός Οικονομικού Δολοφόνου" αποκάλυπτε το μηχανισμό με τον οποίο οι ΗΠΑ έπαιρναν τον έλεγχο χωρών του Τρίτου Κόσμου: οικονομικοί δολοφόνοι σαν τον Πέρκινς, που δούλευαν για τη Παγκόσμια Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, παρουσιάζονταν στους προέδρους των χωρών της Λατινικής Αμερικής ή της Αφρικής προσφέροντας απλόχερα δάνεια. Ο στόχος τους ήταν οι χώρες-στόχοι να υπερχρεωθούν, ώστε να βρεθούν στο έλεος της Ουάσιγκτον και του ΔΝΤ.

Το δίλημμα που έθεταν στους προέδρους ήταν πολύ απλό: ή υποταγή ή μια σφαίρα με το όνομα τους. Είτε δηλαδή θα δέχονταν την προσφορά των δανείων κρατώντας ένα ποσοστό για λογαριασμό τους ή, αν αρνούσαν, την

υπόθεση αναλάμβαναν τα «τσακάλια» της CIA που θα τους έβγαζαν με τη μέση, οργανώνοντας την ανατροπή τους με ένα πραξικόπημα ή τη δολοφονία τους. Ο Πέρκινς έγραφε ότι ένα από τα θύματα του ήταν ο Χάιμ Ρολντός, ένας από τους πιο προοδευτικούς προέδρους που πέρασαν από τη Λατινική Αμερική και ο οποίος ήθελε να αξιοποιήσει τους πλούσιους φυσικούς πόρους του Εκουαδόρ(η δεύτερη σε μέγεθος πετρελαιοπαραγωγός χώρα στη Λατινική Αμερική) προς όφελος του λαού του. Μετά την άρνηση του να παίξει το παιχνίδι, ο αδιάφθορος Ρολντός είχε βρει το θάνατο το 1981, σε ένα μυστηριώδες αεροπορικό δυστύχημα.

Ο θάνατος του δημοφιλούς προέδρου σφράγισε την σύγχρονη ιστορία του Εκουαδόρ, καθώς επακολούθησε μια περίοδος μεγάλης πολιτικής αναταραχής καθώς και η υποταγή της χώρας σε ένα από τα καταστροφικά προγράμματα του ΔΝΤ. Ο Ραφαέλ Κορέα, ο σημερινός πρόεδρος του Εκουαδόρ είχε μόλις αναλάβει όταν φτάσαμε στο Κίτο, την άνοιξη του 1997. Η πρώτη ενέργεια του ήταν να πετάξει έξω από τη χώρα τον εκπρόσωπο του ΔΝΤ.

Είχα πείσει τον Πέρκινς να οργανώσουμε μια δημόσια εκδήλωση, στην οποία θα απολογείτο για τις πράξεις του. Η εκδήλωση είχε διαφημιστεί με 2 ραδιοφωνικές συνεντεύξεις του Πέρκινς που είχαν οργανώσει οι τοπικοί παραγωγοί της ταινίας, αλλά δεν είχαμε ιδέα αν στο θέατρο θα ερχόταν κόσμος και πόσος. Τριάντα άτομα ή 300, πως να το ξέρεις σε μια άγνωστη πόλη; Για

καλό και για κακό, δουλέψαμε ώρες πριν την έναρξη τοποθετώντας τις 3 κάμερες με τρόπο που να φαίνεται ότι υπήρχε κοινό, το οποίο σχεδιάζαμε να τοποθετήσουμε στις κερκίδες του αμφιθέατρου, πίσω από το βήμα απ' όπου θα μιλούσε ο Πέρκινς.

Μια ώρα πριν την εκδήλωση άρχισε να μαζεύεται ο κόσμος που στο τέλος έφτασαν τις 3.000. Το θέατρο γέμισε ασφυκτικά, ενώ κάποια στιγμή αυτοί που είχαν μείνει απ' έξω έσπασαν τις πόρτες, εισέβαλλαν καταλαμβάνοντας την σκηνή και κάθε γωνία, περνώντας κυριολεκτικά από πάνω μας. Έχασα κάθε επαφή με τους καμεραμάν που άρχισαν να τραβάνε όπως-όπως, ανάμεσα στα κεφάλια και τα σώματα των θεατών. Ο έλεγχος είχε χαθεί, αστυνομία δεν υπήρχε ενώ πολλοί φώναζαν συνθήματα και κανείς δεν ήξερε αν θα αποθέωναν τον Πέρκινς που μετά από τόσα χρόνια αποκάλυπτε τις αιτίες της τραγωδίας τους ή θα τον λιντσάριζαν. Δεν έγινε τίποτα από τα δύο και μετά από 3 ώρες απολογίας και συζήτησης πήγαμε ξεθεωμένοι για μια παγωμένη μπύρα.



Κάθε ταινία είναι μια μοναδική, συμβιωτική εμπειρία για μένα. Είναι μια βαθιά βουτιά σε έναν άλλο κόσμο, με τους ανθρώπους του, τις αλήθειες του, την οπτική του. Με γοητεύει η ποικιλία της ανθρώπινης εμπειρίας και οι εκφράσεις της διαφορετικότητας, όσο και η αποκάλυψη αυτών που μας συνδέουν, που είναι αρχετυπικά, συμπαντικά.

Η ΦΩΝΗ ΑΠ' ΤΟ ΥΠΕΡΠΕΡΑΝ

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΝΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Θα αναφερθώ σε μια δυνατή εμπειρία από το πιο πρόσφατο μου ντοκιμαντέρ Ο πιο μακρύς δρόμος που εκτυλίσσεται στις φυλακές ανηλίκων του Βόλου και παρακολουθεί την ιστορία δύο νέων προσφύγων από την Συρία και το Ιράκ που κατηγορούνται για διακίνηση παράνομων μεταναστών. Με ενδιαφέρει να αναδείξω το σοβαρό θέμα των εκατοντάδων ανηλίκων προσφύγων που πέφτουν θύματα εκμετάλλευσης των διακινητών και πώς το δικαστικό και ποινικό μας σύστημα αντιμετωπίζει τέτοιες περιπτώσεις. Όταν τους συνάντησα ήταν υπόδικοι και ήξεραν ότι αν δεν πείσουν το δικαστήριο για την αθωότητά τους, θα μπορούσαν να εκτίσουν μέχρι και 30 χρόνια ποινή φυλάκισης.

Εκείνη την περίοδο, λόγω υπερπληθυσμού μέσα στη φυλακή, τα κελιά άνοιγαν μόνο 2 ώρες το 24ωρο και οι τρόφιμοι είχαν την επιλογή ή να βγουν στο προαύλιο, ή να πάνε στο σχολείο ή να τηλεφωνήσουν. Παρατήρησα ότι τα δύο αγόρια πάντα είχαν σαν προτεραιότητα το τηλέφωνο. Πληκτρολόγούσαν με αγωνία ξανά

και ξανά προσπαθώντας να πιάσουν γραμμή στις εμπόλεμες ζώνες που ήταν οι γονείς τους. Άρχισε να με συνεπαίρνει η γεμάτη αγωνία εικόνα τους με το ακουστικό στο χέρι. Αν και δεν άκουγα τι έλεγαν, ήταν εμφανές ότι επρόκειτο για πολύ συναισθηματικά φορτισμένες συνομιλίες. Ζήτησα από τα παιδιά αν μπορώ να τους ηχογραφήσω και μου το επέτρεψαν. Πρώτα έβαλα μικρόφωνο στο ακουστικό του αγοριού από το Κομπάνι και ξαφνικά ακούστηκε μια σπαρακτική γυναικεία φωνή από το υπερπέραν που μιλούσε γρήγορα, έκλαιγε, αναστέναζε, ρωτούσε. Ο τόνος της φωνής της είχε πόνο και φόβο αλλά ήταν και γλυκός. Το παιδί απαντούσε στις ερωτήσεις της, εξηγούσε, παρηγορούσε, κοίταζε γύρω τρομαγμένα. Δεν καταλάβαινα τι έλεγαν αλλά δεν χρειαζόταν μετάφραση. Ήταν τόσο ξεκάθαρο ότι η γυναικεία φωνή ήταν μιας μάνας που της έλειπε το παιδί της και ανησυχούσε γι αυτό, αλλά που συγχρόνως εξέφραζε μια απελπισία και για την δική της κατάσταση, την τραγικότητα του πολέμου που βίωνε η υπόλοιπη οικογένεια εκεί. Συγκλονίστηκε. Αυτή η σκηνή

ήταν τόσο βαθιά ανθρώπινη και συμπύκνωσε όλη την ουσία και το νόημα του ντοκιμαντέρ που προσπαθούσα να κάνω.

Από εκείνη τη στιγμή ήξερα ότι είχα βρει το κεντρικό στοιχείο της αφήγησης που θα καθόριζε και το ύφος της ταινίας. Το δικαστικό και ποινικό κομμάτι της ιστορίας παντρεύτηκε με το ανθρώπινο και οικουμενικό. Κατέγραψα πολλές συνομιλίες των δύο αγοριών με τους γονείς τους, πάντα ακούγοντας αυτές τις απεγνωσμένες φωνές μέσα από τα παράσιτα. Μόνο μετά από αρκετούς μήνες, όταν μεταφράστηκε πλέον το υλικό για το μοντάζ, έμαθα ακριβώς τι έλεγαν. Οι σπαρακτικές φωνές των γονιών και το τρομαγμένο βλέμμα των αγοριών εντυπώθηκαν τόσο βαθιά μέσα στην ψυχή μου που σίγουρα θα τις κουβαλάω όλη μου τη ζωή και ίσως η ταινία κάπου, κάπως συμβάλει ώστε η αντίληψη ενός πιο ενιαίου κόσμου να διευρυνθεί στην συνείδηση των ανθρώπων.



Η ΒΑΓΓΕΛΙΩ

ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΑΚΗ

Το καλοκαίρι του 2008 ξεκίνησα τα γυρίσματα ενός ντοκιμαντέρ που αναφερόταν σε ένα άτυπο δίκτυο ανθρώπων οι οποίοι την περίοδο του Εμφυλίου (1946 – '49) αλλά και για όσα χρόνια συνεχίζονταν οι εκτελέσεις, μέχρι το 1955, προσπαθούσαν και σε κάποιες περιπτώσεις κατόρθωναν, να επηρεάσουν την ετυμηγορία των έκτακτων στρατοδικείων ώστε η απόφαση να βγαίνει με πλειοψηφία τρία προς δυο. Με αυτό τον τρόπο η ποινή δεν εκτελούνταν αμέσως και υπήρχε χρόνος για περαιτέρω δικαστική μάχη και ελπίδα ότι με κάποιο τρόπο θα ήταν δυνατό να αποφευχθεί η εσχάτη των πονιών.

Ήταν μια περίοδος όπου εκτελούνταν συνεχώς νέοι και νέες, ως κομμουνιστές και κατάσκοποι ή για συμμετοχή τους στο ΕΑΜ. Οι καταδικαστικές αποφάσεις έβγαιναν αβασάνιστα, σε μια εποχή που θύμιζε Μεσαίωνα.

Έτσι λοιπόν, απλοί άνθρωποι, αγράμματες γυναίκες, ευαισθητοποιημένοι δικηγόροι, επιχειρούσαν να προσεγγίσουν τους στρατοδίκες. Κάποιες φορές πήγαιναν μανάδες ως καθαρίστριες στα σπίτια τους, ώστε να κερδίσουν τη συμπάθειά τους και να σώσουν τα παιδιά τους.

Άλλες φορές συγκεντρώνονταν, με τους πιο δύσκολους και απίθανους τρόπους, μεγάλα ποσά ώστε να χρηματοδοτούν οι στρατοδίκες. Για όλους εκείνους τους ανθρώπους που βοήθησαν χωρίς ποτέ να γραφεί το όνομά τους στην Ιστορία, έγινε εκείνη η ταινία. Με τίτλο “Ένα αργοπορημένο ευχαριστώ”.

Είχα πάει στα Πατήσια για να κινηματογραφήσω μια μικροσκοπική ηλικιωμένη κυρία που την εποχή εκείνη είχε μεγάλη συμμετοχή και δράση σε ένα τέτοιο δίκτυο γυναικών. Καθώς μου μιλούσε στην κάμερα άνοιξε η πόρτα και εμφανίστηκε, χωρίς καμία συνεννόηση, μια επίσης ηλικιωμένη γυναίκα αλλά με φοβερή κορμοστασιά και βλέμμα που μαγνητιζε. Κάθισε ακριβώς δίπλα μου.

Η κυρία που μιλούσε στην κάμερα είχε ήδη αναφερθεί στα τρία χαμένα αδέρφια της, εκτελεσθέντες από τους Γερμανούς ο ένας και από τον Εθνικό στρατό οι άλλοι δυο. Μίλησε και για την αδελφή της, την Βαγγελιώ, που είχε συλληφθεί, βασανιστεί φρικτά και κρατηθεί επί πολλά χρόνια έγκλειστη στις φυλακές Αβέρωφ. Η κυρία δίπλα βρισκόταν σε έξαψη. Κυριολεκτικά. Άκουγε και σκούπιζε με μαντήλι το μέτωπο και τα μάγουλά της. Με κοίταζε στα μάτια σαν να ζητούσε κάτι.

Σταματώ το γύρισμα και την ρωτώ τι ήταν αυτό που της συνέβαινε. Ήταν η Βαγγελιώ. Ήθελε να μιλήσει. Εκείνη τη στιγμή όμως. Όχι δέκα λεπτά αργότερα. Όπως καθόταν η αδελφή της(για λογαριασμό της οποίας είχα βρεθεί εκεί) την σήκωσα και κάθισε στη θέση της η Βαγγελιώ. Χωρίς να αλλάξω το κάδρο, το φωτισμό ή τον διάκοσμο από πίσω. Όστε να μη χαθεί η στιγμή.

Και ξεκίνησε ένας χείμαρρος. Μια εκπληκτική γυναίκα μου αφηγήθηκε, εντελώς αναπάντεχα, την πιο συγκλονιστική μαρτυρία που είχα ποτέ κινηματογραφήσει γύρω από τον Εμφύλιο. Ήμουν αποσβολωμένος όχι μόνο από όσα έλεγε αλλά και από τον τρόπο που τα έλεγε. Χωρίς στόμφο. Με μια αλήθεια που φαινόταν να έρχεται από πολύ παλιά. Από όλες τις γυναίκες της Ιστορίας που είχαν προϋπάρξει, υποφέρει και αντέξει.

Ένα χρόνο αργότερα, στην προβολή της ταινίας, η Βαγγελιώ ήταν εκεί. Είδε την ταινία, στην οποία είχε κεντρική παρουσία και ήρθε κοντά μου. Με αγκάλιασε διακριτικά και με φίλησε. Και με ευχαρίστησε θερμά. Της είπα ότι θέλω να τα ξαναπούμε σύντομα.

“...εντάαααξει...” είπε χαμογελώντας. Το έλεγε έτσι μακρόσυρτα. Το θυμόμουν από το γύρισμα.

Ήθελα να της κάνω ένα ντοκιμαντέρ μόνο πάνω της.

Την αναζήτησα ύστερα από λίγους μήνες. Η Βαγγελιώ, όμως, είχε πεθάνει.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΙΛΟ

ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΟΠΗΣ ΛΕΓΑΚΗ

Η σκέψη να κάνω ένα ντοκιμαντέρ για τον Φιλόλαο Τλούπα, με βασάνιζε από τον χειμώνα του 2004. Στη διάρκεια των γυρισμάτων μου για τον Πετρόπουλο, τα ξυλόγλυπτα που είχε χαρίσει στον αγαπημένο του φίλο, μου έκαναν μεγάλη εντύπωση.

Έχοντας συνειδητοποιήσει ότι «του κύκλου και της μοίρας τα γυρίσματα» χαρακτηρίζουν τις ζωές των ντοκιμαντεριστών, η συνάντηση μαζί του γίνεται τελικά μετά από τέσσερα χρόνια. Τον Νοέμβριο του 2008, με τους συνεργάτες μου, τον διευθυντή φωτογραφίας Γιάννη Μισουρίδη, και την παραγωγό Μαρία Γεντέκου, αποφασίζουμε να ξεκινήσουμε τα γυρίσματα. Φτάνοντας στο Saint Remy des Sevres, σαράντα χιλιόμετρα έξω απ’ το Παρίσι, όπου βρίσκονται το σπίτι και το εργαστήρι του Φιλόλαου, μας περιμένει μια μεγάλη έκπληξη, που ανατρέπει τα σχέδια μας για την ταινία.

Κι αυτό γιατί έχουμε ξεκινήσει με την προοπτική να κάνουμε ένα πορτραίτο του Φιλόλαου, καταγράφοντας προσωπικές αφηγήσεις και εξομολογήσεις, από την πρώτη στιγμή όμως της συνάντησής μας διαπιστώνουμε ότι αυτό είναι ανέφικτο.

Μετά από αλλεπάλληλα εγκεφαλικά και διαμονή στο νοσοκομείο σε κωματώδη κατάσταση, ο Φιλόλαος με δυσκολία αρθρώνει βασικές για την επικοινωνία με τη γυναίκα του, την Μαρίνα, λέξεις και φράσεις και για μεγάλα διαστήματα είναι τόσο βυθισμένος στις σκέψεις του, που κάθε απόπειρα προσέγγισης είναι καταδικασμένη.



Μετά την στενοχώρια και την απογοήτευση έρχονται βασανιστικά διλήμματα και ερωτήματα για την πορεία της δουλειάς μας.

Σκέψεις, σχέδια και πρακτικές κινηματογράφησης έχουν από την μια στιγμή στην άλλη συντριβεί κάτω από «το βάρος της σιωπής» του ήρωα μας και μετά το πέρας των τριών ημερών έχουμε αρχίσει να πιστεύουμε ότι δεν θα μπορέσουμε να κάνουμε την ταινία. Και τότε γίνεται κάτι το μοναδικό και ανέλπιστο, αυτό που γίνεται πάντα σ’ αυτή την δουλειά, όταν φτάνουμε στην ύστατη στιγμή της απελπισίας μας και νομίζουμε ότι όλα έχουν τελειώσει.

Σ’ αυτήν την ύστατη στιγμή, ένα αεράκι φυσάει μέσα μας, έρχεται απ’ τα βάθη της ψυχής μας, γίνεται θύελλα, «ξεπλένει» τους φόβους μας και μας «παρασέρνει σε άλλους τόπους». Μ’ αυτήν την έννοια η παρουσία της Μαρίνας, της γυναίκας που στάθηκε κοντά στον άντρα της σε όλες τις δύσκολες στιγμές και κατάφερε με την αγάπη της να τον «ξαναφέρει» στη ζωή, γίνεται αποκαλυπτική για την ταινία. Η σκέψη να κάνουμε ένα πορτραίτο του Φιλόλαου εγκαταλείπεται και στο κέντρο της ταινίας μπαίνει τώρα η σχέση του ζευγαριού. Για άλλη μια φορά το ντοκιμαντέρ μας καταδεικνύει ότι η ζωή έχει τόση δύναμη που μπορεί να ανατρέπει τα σχέδια του μυαλού μας και να δημιουργεί τους δικούς της κώδικες «ανάγνωσης» του κόσμου μας.



Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΤΟΥ ΑΓΓΕΛΟΥ ΚΟΒΟΤΣΟΥ

Το 1986 βρέθηκα, βοηθός σκηνοθέτη τότε, στη Θεσσαλονίκη με ένα συνεργείο της ΕΡΤ. Με επικεφαλής το σκηνοθέτη Αντώνη Βογιάζο γυρίζαμε τη σειρά ντοκιμαντέρ Χρονικό της εθνικής αντίστασης. Μια υπερπαραγωγή για τα δεδομένα της εποχής. 18 ωριαία επεισόδια, άπειρα μέτρα φιλμ 16 χιλιοστών. Είχαμε βαρύ πρόγραμμα για τα δεδομένα της ΕΡΤ. Πολλές συνεντεύξεις με αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης.

Ένας από όλους ήταν και ο ΣΒ. Εκπληκτικός χαρακτήρας και εξαιρετικός αφηγητής με φοβερή ιστορία. Τον είχαμε γνωρίσει ένα χρόνο πριν, στη διάρκεια της προετοιμασίας. Ο σκηνοθέτης ήταν ενθουσιασμένος και ήθελε να τον συμπεριλάβει στους αφηγητές.

Λίγο πριν ανέβουμε στη Θεσσαλονίκη για το γύρισμα μιλήσαμε μαζί του στο τηλέφωνο για να κανονίσουμε τα της συνέντευξης και μας αποκάλυψε ότι είχε σοβαρό πρόβλημα με την καρδιά του. Προσπαθήσαμε να τον αποθαρρύνουμε από το να δώσει συνέντευξη λόγω του στρες που θα του προκαλούσε και που θα μπορούσε να έχει ανυπολόγιστες συνέπειες. Εκείνος επέμενε.

Φτάνοντας στη Θεσσαλονίκη για το γύρισμα ρωτήσαμε το γιατρό του και τη γυναίκα του. Μας είπαν ότι προσπάθησαν να τον μεταπείσουν

αλλά εκείνος ήταν ανένδοτος. Είχε αποφασίσει ότι θα έδινε τη συνέντευξη με το όποιο κόστος. Έπρεπε να πάρουμε μια απόφαση.

Την καθορισμένη μέρα και ώρα φτάσαμε στο σπίτι έχοντας αποφασίσει να τον μεταπείσουμε. Θέσαμε και πάλι το θέμα. Μας εξήγησε ότι αφού δε φοβήθηκε τις γερμανικές σφαίρες και τις διώξεις της δικτατορίας, δε θα δέλιαζε μπροστά σε μια κάμερα.

Αρχίσαμε να στήνουμε. Ο ΣΒ ξεκίνησε την αφήγησή του μέσα σε μια πολύ έντονη φόρτιση. Ο διευθυντής φωτογραφίας άρχισε να παρακολουθεί μέσα από το viewfinder την εικόνα του ΣΒ.

Και ξαφνικά ένοιωσε ότι το κάδρο άρχισε να στραβώνει. Πάτησε στοπ νομίζοντας ότι κάτι είχε πάθει το τρίποδο. Όμως όλων η ανάσα έχει κοπεί στα δύο. Ο ΣΒ είχε γείρει στην καρέκλα αφήνοντας την τελευταία του πνοή. Και μάλιστα η τελευταία λέξη που είχε πει ήταν «ΕΑΜ». Κάναμε ότι μπορούσαμε για να τον επαναφέρουμε. Στάθηκε αδύνατο.

Πριν από 15 περίπου χρόνια γυρνούσα ένα ντοκιμαντέρ σε ένα εμπορικό πλοίο με θέμα την ζωή των ναυτικών. Σε ένα λιμάνι ένας ναυτικός, ας τον πούμε Ψ, αφού βγήκε έξω και ήπια, επιστρέφοντας στο πλοίο το βρήκε γεμάτο κορίτσια που είχαν ανέβει για να βρεθούν με τους ναυτικούς. Για κάποιους από αυτούς, οι γυναίκες αυτού του λιμανιού οι οποίες ανέβαιναν στο πλοίο τις λίγες ώρες που έπιανε εκεί, ήταν η σημαντικότερη στιγμή του ταξιδιού και πολλοί πήγαιναν πάντα με την ίδια γυναίκα που την θεωρούσαν το “κορίτσι” τους. Όταν λοιπόν ο Ψ επέστρεψε στο πλοίο πιωμένος, άρχισε να ρωτάει τα κορίτσια που βρίσκονταν παντού, στην τραπεζαρία, στους διαδρόμους, στα δωμάτια, ποια θα πάει μαζί του. Καμία όμως δεν τον ήθελε επειδή ήταν πιωμένος αλλά και γιατί όλες ήταν εκεί με τα “αγόρια” τους. Και όταν ο Ψ έγινε λίγο πιο πειστικός σε μία δεν άργησε να εμφανιστεί ο ναύτης, της που περίμενε να τελειώσει η βάρδια του για να αποσυρθεί μαζί της, και τον έδωξε θυμωμένος, παρεξηγημένος που ο Ψ τόλμησε να ενοχλήσει το “κορίτσι” του.

Όταν μαζί με τον συνεργάτη μου Λαουρέτσιο Κάλσιου, που γύρισε αυτήν τη σκηνή, είδαμε τα πλάνα, ενθουσιάστηκα και θεώρησα πως θα ήταν μία από τις σημαντικότερες σκηνές της ταινίας αφού έδειχνε τόσο έντονα την μοναξιά, την απελπισία, την ανάγκη αυτής της ιδιότυπης ζωής, αυτά δηλαδή που ήταν το θέμα μου. Ένα χρόνο αργότερα όμως, στο μοντάζ, αποφάσισα να μην την συμπεριλάβω επειδή, κυρίως, σκεπτόμουν πως θα αντιδρούσα εάν ο Ψ ή οι γονείς του καθόταν δίπλα μου σε μία προβολή και έβλεπαν τη σκηνή αυτή. Η απάντησή μου ήταν πάντα η ίδια. Θα έκλεινα τα μάτια. Θα ντρεπόμουν. Είχα γυρίσει έναν άνθρωπο πιωμένο, εκτός απολύτου ελέγχου, σε στιγμές κινηματογραφικά δυνατές στα όρια όμως του ηθικού κώδικα κάθε σκηνοθέτη/ντοκιμαντέρ. Και αν και ο ίδιος, μέχρι το τέλος του ταξιδιού, δεν μου είπε τίποτα, θεώρησα πως θα πρόδιδα την εμπιστοσύνη του, την ανοιχτότητα του και θα τον εκμεταλλεύομαι εάν την έβαζα.

Δεν ήταν η μοναδική φορά που έχω βρεθεί σε τέτοιο δίλημμα, ούτε η τελευταία που χρειάστηκε να αφήσω έξω από μία ταινία την πιο ωραία μου, ίσως, σκηνή. Είναι όμως αυτή που ακόμα,

15 χρόνια μετά, με βασανίζει: εάν η ταινία θα ήταν πληρέστερη με αυτήν, εάν ήμουν υπερπροστατευτική προς τον ήρωά μου, εάν προέταξα την συνειδησή μου της ταινίας κλπ. Μάλιστα πολλές φορές έχω σκεφτεί να ξαναμπώ στο μοντάζ και να τη βάλω, αλλά δεν το έχω κάνει. Ακόμα.

Οι ταινίες, για εμάς που τις φτιάχνουμε, δεν τελειώνουν στην οθόνη. Παίρνουν μία προσωρινή μόνο μορφή στο μοντάζ, μέσα μας όμως η ζωή τους συνεχίζεται, μέρος της δικής μας, και συχνά σκέπτομαι, πως η αμφιβολία που με καταπρέχει τόσα χρόνια έχει στοιχεία όχι μόνο καλλιτεχνικά, αλλά, ίσως, και μιας κάποιας ματαιοδοξίας.

Τον Ψ δεν τον ξανα συνάντησα ούτε γνωρίζω εάν είδε ποτέ την ταινία.

ΑΣ ΤΟΝ ΠΟΥΜΕ Ψ

ΤΗΣ ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΠΑΤΡΩΝΗ



ΟΔΟΣ ΟΡΦΕΩΣ

ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΑΡΑΚΕΠΕΛΗ

Καλοκαίρι του 2008, οδός Ορφέως και πάροδοι. Καύσωνας, φρακαρισμένες νταλίκες, κόρνες, κουνιαχτός, σκουπίδια, τσιγγάνοι με τρίκυκλα από τους μαχαλάδες αλβανοτσιγγάνων στα άδεια οικόπεδα τριγύρω. Σε έναν από αυτούς μόλις έχουμε ξεκινήσει τα πρώτα γυρίσματα για την Πρώτη Ύλη. Τον ίδιο καιρό, μια κατασκευαστική ισοπεδώνει ανοικοδομεί, «αναπλάθει» τον Ελαιώνα. Βλέπουμε το παλιό εργοστάσιο της ΕΤΜΑ να γκρεμίζεται, ζητάμε ματαιώς από τον πασίγνωστο στις κοσμικές στήλες μεγαλοκατασκευαστή, άδεια για γύρισμα στα εργοτάξια που φυτεύουν mall και γήπεδα.

Στους καταυλισμούς των αλβανοτσιγγάνων ο φόβος της μπουλντόζας που θα ισοπεδώσει τα σπίτια τους είναι το βασικό θέμα. Οι μαχαλάδες περιμένουν τη σειρά τους. Πάνω στην Ορφέως, βλέπουμε σε 15 μέσα λεπτά και με 1000 ευρώ αποζημίωση ανά οικογένεια μαύρο ζεστό χρήμα, να εξαγοράζεται η έξωση εκατοντάδων ανθρώπων. Νοικοκυριά φορτώνονται σε τρίκυκλα, άνθρωποι που σκορπάνε εδώ κι εκεί μέσα στο σούρουπο, 2-3 μπουλντόζες που σβήνουν κάθε μνήμη κατοίκησης. Στον καταυλισμό που δουλεύουμε, περιμένουν κι εκεί τις μπουλντόζες, αναλώνονται σε εικασίες για το ύψος της αποζημίωσης.

Και πράγματι ένα απόγευμα έρχονται. Μαζί τους τσιράκια του μεγαλοκατασκευαστή,

υπάλληλοι του Δήμου Αθηναίων και το χρήμα το ζεστό. Έρχονται βέβαιοι πως και σε αυτήν την περίπτωση θα αποδειχθούν ικανοί απεσταλμένοι ενός βιαστικού αφεντικού. Δεν έχουν υπολογίσει πως μπροστά τους θα βρουν ένα κινηματογραφικό συνεργείο. Οι τσιλιαδόροι του μαχαλά μας δίνουν το σήμα. Παρατάμε το γύρισμα και μαζί με τα 500 κεφάλια κόσμο πάμε στη είσοδο, σε ένα μέτωπο. Το deal γίνεται ωμά, απροκάλυπτα και γρήγορα. Οι υπάλληλοι του Δήμου πρωτοστατούν. Ο κόσμος τους την πέφτει. Τους ρωτάμε το όνομά τους, αρνούνται να μας πουν. Στη μία τσέπη τα λεφτά για τους τσιγγάνους, στην άλλη τα λεφτά για την πάρτη τους. Τηλεφωνούμε σε φίλους δικηγόρους, συλλογικότητες, ΜΚΟ. Σε λίγο φτάνουν, η άδεια Αθήνα έχει πλεονεκτήματα. Γίνονται πολλά και λέγονται. Όταν βλέπουν τα σκούρα λένε πως έφεραν τις μπουλντόζες να μαζέψουν τα σκουπίδια, ένα τείχος χτισμένο με τα χρόνια, τώρα για πρώτη φορά γκρεμίζεται. Η εκκαθάριση γίνεται καθαριότητα.

Μέσα στην ένταση δύο από τους ανθρώπους που έγιναν εντέλει ήρωες του φιλμ ήρθαν εκείνη την ημέρα κοντά μας ανοίγοντας έναν ορίζοντα εμπιστοσύνης έως τότε στενό. Το απόγευμα έληξε χωρίς το προγραμματισμένο γύρισμα, αφήνοντας πίσω του ταραγμένους ανθρώπους, κοινή αγανάκτηση και εφήμερη ανακούφιση. Στον μαχαλά τα cd άρχισαν πάλι τον εκκωφαντικό ανταγωνισμό τους, οι γεννήτριες έδωσαν φως και καταναλώθηκαν άφθονες μπίρες. Στα τρία

επόμενα χρόνια κανείς δεν εμφανίστηκε καθώς στο μεταξύ το φιλόδοξο έργο σταμάτησε και η κατάρρευση της κατασκευαστικής πέρασε στην ιστορία σαν άλλη μια φούσκα του ελληνικού χρηματιστηρίου.

Είχαν τελειώσει προ πολλού τα γυρίσματα της ταινίας όταν ένα άλλο Αυγουστιάτικο απόγευμα, το 2013, μια φωτιά απλώθηκε από άκρη σε άκρη στον μαχαλά κατακαίγοντας τον. Εκτός από τους ανθρώπους τίποτα δεν σώθηκε. Καθώς η κρίση είχε ήδη διογκώσει την εξαθλίωση, πολλοί γύρισαν στην Αλβανία. Όσοι έμειναν εδώ σκόρπισαν. Είπαν πως τη φωτιά κάποιος την έβαλε. Έτσι είναι!

Πήγαμε. Ο τόπος που είδαμε να γεννιούνται παιδιά, να γίνονται γάμοι και να πεθαίνουν άνθρωποι, ο τόπος των δεσμών, των εξομολογήσεων, του μόχθου, των αστείων, της αποδοχής που μας προσφέρθηκε ήταν αποκαίδια από παιδικά παιχνίδια, ένα εμβαδόν στάχτης. Τίποτα απ' όλα αυτά δεν υπάρχει στο φιλμ ως γεγονός. Μόνο η μνήμη, η κατοχυρωμένη μνήμη αναλώσιμων υπάρξεων που «κανονικά» γεννιούνται και πεθαίνουν χωρίς να αφήνουν ίχνη.



ΦΥΓΕ ΣΟΥ ΕΙΠΑ...

ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΨΥΛΛΑΚΗ

Ζεφύρι, άνοιξη 2014. Μια περιοχή στις παρυφές της Αθήνας, με αρκετούς τσιγγάνους, δύσκολη και προβληματική που συχνά τον τελευταίο καιρό είχε τραβήξει αρνητικά τα φώτα της δημοσιότητας. Προετοιμασίες γυρισμάτων για το ντοκιμαντέρ ΜΙΚΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΡΟΜΑ.

Πολλά από όσα συνήθως κυριαρχούν στις εικόνες που έχουμε για τους τσιγγάνους, εδώ απουσίαζαν. Υπήρχαν όμως πολλά νέα στοιχεία που σιγά, σιγά ανακαλύπταμε. Θέλαμε, στα νέα δεδομένα ένταξης των Ρομά σε αστικό περιβάλλον αλλά και κρίσης, να εστιάσουμε στα όνειρα, τις φιλοδοξίες και τη ζωή συγκεκριμένων προσώπων-χαρακτήρων.

Στα αρχικά στάδια της έρευνας μου γνώρισαν τον κ. Διονύση. Μια ξερακιανή, γεροντική, φιγούρα, γύρω στα 60, άνθρωπος χαμηλών τόνων, ταιριασμένος και φιλάσθενος αλλά με πολύ καθαρά μάτια και φωνή. Παρέα με το πρόσωπο που μας σύστησε φτάσαμε στο σπίτι του. Φτωχική αλλά αξιοπρεπής κατάσταση, ένα λυόμενο που τους είχαν παραχωρήσει, με αυτοσχέδιες προσθήκες. Δεν μπήκαμε μέσα. Καθίσαμε στην αυλή συζητώντας. Σιγά, σιγά εμφανίζονταν κάποιοι από τους δικούς του και περαστικοί φίλοι. Όλοι ήταν πρόθυμοι να βοηθήσουν. Είχαν και ενδιαφέρουσες ιδέες. Χωρίσαμε με θερμή χειραψία και πολλές υποσχέσεις. Ήμουν στην αυλή των θαυμάτων. Είχα βρει τον κεντρικό μου "ήρωα" και κάποιους περιφερειακούς. Η φαντασία μου κάλπαζε...

Σύντομα ξαναβρέθηκα στην αυλή με μια κούτα γλυκά αυτή τη φορά. Ο κ. Διονύσης δεν ήταν εκεί με πληροφορούν η γυναίκα και η κόρη του. Κάτι έλειπε, κάτι πέρασε από το νοσοκομείο, κάτι ... Πάντως δεν ήταν εκεί και ούτε υπήρχε λόγος να περιμένω. Άφησα τα γλυκά και τους χαιρετισμούς μου και έφυγα χωρίς να αποσπάσω κάποια χρήσιμη πληροφορία για το πότε θα επέστρεφε.

Περνούν λίγες μέρες και ξαναπάω. Στην έρημη αυτή τη φορά αυλή μια σχετικά νέα γυναίκα πλένει. Δεν την έχω ξαναδεί. Μου απαντά

απρόθυμα. Είναι κόρη του και ξέρει για την περίπτωσή μου. Ο κ. Διονύσης δεν είναι εκεί και τίποτα περισσότερο. Προσπαθώ, ευγενικά, κάτι να μάθω αλλά αυτή ανένδοτη επαναλαμβάνει: δεν είναι εδώ, σου είπα. Συνεχίζει για λίγο τη δουλειά της, εγώ επιμένω και με πλησιάζει απειλητικά: φύγε σου είπα.

Έφυγα ντροπισσμένος και φοβισμένος. Δεν είχα ξαναζήσει κάτι τέτοιο. Το ότι ξαφνικά δεν είχα τίποτα όσον αφορά την ταινία, ήταν το λιγότερο. Η προσβολή και η ντροπή κυριαρχούσαν μέσα μου. Δεν χωνευόταν εύκολα. Ξαφνικά, αργά το βράδυ, θυμήθηκα τους τσιγγάνους που μας πλησιάζουν, στο δρόμο ή στην ταβέρνα, για μια μικρή βοήθεια. Ένα ξερό "δεν θέλω ή δεν έχω" είναι η ήπια άρνηση. Το "φύγε σου λέω" το λέμε συχνά και το αισθανόμαστε συχνότερα.

Τούτη τη φορά, στην αυλή του κ. Διονύση, ήταν το μόνο ίσως μέρος στο κόσμο που η κόρη του μπορούσε να εκστομίσει και να επιστρέψει σε ένα μπαλαμό, εμένα, το καθημερινό λουτρό ντροπής που τους φιλοδωρούμε: φύγε σου λέω.

Τον κ. Διονύση δεν τον ξαναείδα. Μου έμεινε ένα μεγάλο μάθημα. Ντρεπόμουν, όχι για αυτό που είχα ακούσει αλλά γι' αυτό που τόσες φορές έχω πει, έστω και με τη σκέψη μου μόνο...



(ΛΙΓΗ) ΤΥΧΗ ΜΕ ΤΟ ΜΕΡΟΣ ΣΟΥ

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΜΕΓΓΡΕΛΗ

Το να κάνεις ντοκιμαντέρ είναι μια συναρπαστική διαδικασία. Από τη σύλληψη της ιδέας μέχρι να γίνει πραγματικότητα και να το δεις στο πανί, είναι μια μαγεία, με τις χαρές και τις λύπες, τα άγχη και τις αγωνίες, με τις αμφιβολίες και τις ατέλειωτες ώρες δουλειάς, με την εμμονή στη λεπτομέρεια. Είναι όμως, σε ορισμένες περιπτώσεις και αφορμή για να δεις στην καθημερινή σου ζωή τα πράγματα αλλιώς.

Έτσι ήταν για μένα το Shooting vs Shooting - Πεθαίνοντας για την Αλήθεια, το ντοκιμαντέρ μου για τους δημοσιογράφους που σκοτώθηκαν στον πόλεμο του Ιράκ. Έκανε πρεμιέρα στο 13ο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης το 2011, είχα την τύχη να τιμηθεί με πολλά βραβεία εντός και εκτός Ελλάδας, ενώ εξακολουθεί να προβάλλεται διεθνώς μέχρι και σήμερα.

Να γίνω πιο σαφής: Μέχρι τότε πίστευα ότι η φράση «τίποτα δεν είναι αδύνατο» περισσότερο κινούνταν στη σφαίρα της φαντασίας και του επιθυμητού, παρά σε αυτήν της πραγματικότητας. Ακριβώς για αυτό σε προτάσεις που μου ακούγονταν σύμφωνα με τα δικά μου μέτρα και σταθμά απίθανες να υλοποιηθούν αντιδρούσα με δυσπιστία.

Είμαι στη Ρώμη με τρεις Ιταλούς, πολύ καλούς φίλους και τους μιλάω για το ντοκιμαντέρ και τα σχέδια μου. Με ακούν, προτείνουν ιδέες και υλικό, η συζήτηση είναι ενδιαφέρουσα και δημιουργική. Κάποια στιγμή, ο Ρέντσο (Σαντέλι) με ρωτάει.

- Και από μουσική; Έχεις σκεφτεί ποιος θα σου κάνει τη μουσική;
- Όχι ήταν η απάντησή μου. Είναι ακόμα πολύ νωρίς.

- Ο Πιοβάνι; Τι θα έλεγες για τον Πιοβάνι;
- Έλα τώρα αντέδρασα, θεωρώντας την πρόταση πολύ «ρομαντική» και επικίνδυνη για να ξεστρατίσει η συζήτηση σε ωραίες μεν αλλά ανεδαφικές σκέψεις και προτάσεις. Σιγά που ο βραβευμένος με Όσκαρ Πιοβάνι, θα δεχθεί να μπει η μουσική του σε ένα ντοκιμαντέρ που κάνει ένας άγνωστος σε αυτόν Έλληνας.
- Δεν απάντησε και η συζήτηση συνεχίστηκε για αρκετή ώρα. Κάποια στιγμή, σηκώθηκε πήγε στο τηλέφωνο του γραφείου, σχημάτισε έναν αριθμό και μετά τους κλασικούς χαιρετισμούς τον άκουσα να λέει:
- Μαέστρο, έχω εδώ έναν πολύ καλό φίλο από την Ελλάδα, ο οποίος έχει γεννηθεί στην Ιταλία και κάνει ένα ντοκιμαντέρ...
- Δύο λεπτά αργότερα, μου έδωσε το ακουστικό, κλείσαμε ραντεβού και σε λιγότερο από τριάντα μέρες ήρθαν οι μουσικές αρχής και τέλους του ντοκιμαντέρ...

Από τότε, πιστεύω ότι τίποτα δεν είναι αδύνατο, πολύ περισσότερο αν έχεις έστω και (λίγη) τύχη με το μέρος σου. Ακόμα όμως και αν είναι, προτιμώ να το δω στην πράξη!



Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης



ΑΥΤΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ

ΤΗΣ ΑΝΝΕΤΑΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Σε ένα ντοκιμαντέρ μπορεί να συμβούν αναπάντεχα γεγονότα που δεν μπορείς να τα προβλέψεις, πόσο μάλλον αν είσαι στο Αφγανιστάν.

Όταν κάναμε τα γυρίσματα για την ταινία Qadir ένας Αφγανός Οδυσσέας, στο Αφγανιστάν, μας είχαν πει ότι δεν πρέπει να ενημερώνουμε την αστυνομία για τις κινήσεις μας γιατί υπάρχει η πιθανότητα να μας καταδώσουν στους Ταλιμπάν και υπήρχε πάντα ο κίνδυνος της απαγωγής. Έτσι δεν πλησιάζαμε την αστυνομία. Όταν όμως πήγαμε, στο Μαζάρ ε Σαρίφ, και κάναμε γύρισμα έξω από το παλιό σπίτι του Qadir, μας έπιασε η αστυνομία. Ο ηλικιωμένος αρχηγός στην περιοχή που κάναμε γύρισμα είπε πως λέμε ψέματα και πως είμαστε μυστικοί πράκτορες. Μας έπιασαν και μας ανέκρινε πρώτα ο αρχηγός της αστυνομίας, μετά ο αρχηγός της αντιτρομοκρατικής και ύστερα ο αρχηγός της μυστικής αστυνομίας.

Σε όλο αυτό το διάστημα, που ήταν αρκετά τρομαχτικό, ο διευθυντής φωτογραφίας έβλεπε ότι έπεφτε το φως και χάναμε το γύρισμα και κάθε τόσο έλεγε στον μεταφραστή μας να ζητήσει να μας αφήσουν να τραβήξουμε με την κάμερα την κράτησή μας. Ο μεταφραστής έντρομος δεν δεχόταν να το πει. Τελικά ο Δημήτρης τους έπεισε, βγήκε έξω και πήγε προς το αμάξι όπου είχε αφήσει την κάμερα. Οι υπόλοιποι του συνεργείου που ήταν έξω με φρουρά στο αυτοκίνητο, ήταν σε φοβερή αγωνία για το τι γινόταν με εμάς, μας φαντάζονταν αλυσοδεμένους, και δεν του το συγχώρησαν όταν τους είπε απλά ότι θα κάνουμε ένα μικρό γύρισμα στη φυλακή. Τελικά αφού αποδείχτηκε η αθωότητά μας καταφέραμε και κάναμε γύρισμα μέσα στην αστυνομία και μάλιστα ο αρχηγός της μυστικής αστυνομίας μας κάλεσε να φάμε μαζί κεμπάμπ!

Αυτό είναι το Αφγανιστάν, τρόμος και φιλοξενία μαζί, φόβος μαζί με χιούμορ, τρομερές αντιφάσεις.

Θυμάμαι θέλαμε να κάνουμε γύρισμα μέσα σε δημόσιο λεωφορείο όπου εγώ έπρεπε να είμαι ντυμένη με μπούργκα. Για να είμαι πιστευτή και να περνάω για Αφγανή είχα σηκωθεί από τις

4:00πμ για να κάνω πρόβα με την μπούργκα και ανεβοκατέβαινα τα σκαλιά του ξενοδοχείου γιατί μου είχαν πει ότι θα αποκαλυφθώ ότι είμαι ξένη όταν πάω να ανεβώ στο λεωφορείο. Όταν εξηγήσαμε στον σταθμάρχη ότι θα κάναμε γύρισμα μέσα στο λεωφορείο, αυτός άρχισε να σουρλιάζει, εγώ νόμισα ότι μας το απαγορεύει, όμως όχι, απλά έλεγε ότι πρέπει να βγάλει και ο καμεραμάν εισιτήριο, τον καθησυχάσαμε και συνεχίσαμε να του εξηγούμε ότι δεν θα πάμε όλη την διαδρομή αλλά αυτός άρχισε πάλι να φωνάζει δυνατά. Φοβήθηκα ότι όλα θα καταστρέφονταν όμως εκείνος μας είπε ότι δεν γίνεται να κάνουμε τη μισή διαδρομή και να έχουμε πληρώσει ολόκληρο εισιτήριο, αυτό απαγορευόταν θα έπρεπε να κάνουμε όλη τη διαδρομή (12 ώρες). Τελικά ανέβηκα στο λεωφορείο φτυστή Αφγανή! Και κάναμε το γύρισμα στη μισή διαδρομή!



Τρουκς, πέρλες, καρφιά σε 20ποντο μοκασίνι; Ενδυματολογικό statement στην τελετή λήξης του 57ου ΦΚΘ από τη SoKo

ΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Μια εικόνα, χίλιες λέξεις. Το λέμε, το ακούμε. Είναι αλήθεια.

Η τόσο δημοφιλής έκφραση που φτάνει στο σήμερα απ' τις αρχές του 20ου αιώνα, υμνεί τη δύναμη της εικόνας. **Ε**δώ, με αφορμή τις εικόνες, θυμόμαστε λέξεις, που ειπώθηκαν στη διάρκεια του 57ου Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης.

Όπως οι δηλώσεις του εξπέρ του VR Μισέλ Ρεϊγιάκ, που μας είπε ότι η εικονική πραγματικότητα αναμένεται να αποτελέσει την επόμενη επανάσταση, παρόμοια με αυτή που ζήσαμε με τους υπολογιστές ή τα έξυπνα κινητά. Η τα

λόγια του διευθυντή φωτογραφίας Λουτσιάνο Τόβολι, που αποκάλυψε πως στη διάρκεια των γυρισμάτων της ταινίας του Μικελάντζελο Αντονιόνι, Επάγγελμα ρεπόρτερ 'χάρισε' στον Τζακ Νίκολσον ένα σημάδι στο λαιμό όταν ο ηθοποιός χτύπησε κατά λάθος σε μία από τις τεράστιες λάμπες που χρησιμοποιούσε για τον φωτισμό και κήκε. Η συμβουλή του: «Εγώ έκανα απλώς ό,τι μου είχε πει ο Αντονιόνι. Πρέπει λοιπόν να ακούμε τον σκηνοθέτη, αλλά όχι κατά γράμμα».

Δημ.Νικ.



Και ξαφνικά στην αποθήκη Γ' το ΚΘΒΕ έδωσε μια γεύση από το FESTEN στο 57ο ΦΚΘ



Masterclass από τον master διευθυντή φωτογραφίας του Επάγγελμα ρεπόρτερ, Λουτσιάνο Τόβολι



Δοκιμάζοντας το VR μετά το masterclass του Μισέλ Ρεϊγιάκ



Εγκαίνια έκθεσης Πρόσωπα και χώροι. Με φωτογραφίες από τα γυρίσματα της ταινίας του Θόδωρου Αγγελόπουλου Η σκόνη του χρόνου



Ο ηθοποιός Γιάννης Στάνκογλου σε ρόλο aj



Το 1ο Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας Θεσσαλονίκης ήταν μαζί μας στο 57ο ΦΚΘ

Το Φεστιβάλ με χορηγό προσβασιμότητας το Ίδρυμα Ωνάση και τη Στέγη του Ίδρύματος Ωνάση και σύμβουλο προσβασιμότητας την Κίνηση Καλλιτεχνών με Αναπηρία, βελτίωσε την προσβασιμότητα στις εγκαταστάσεις του και μοιράστηκε τη δύναμη του σινεμά με όλους τους θεατές ανεξαιρέτως.



Λίγο πριν την προβολή της ταινίας του Νίκου Παναγιωτόπουλου Αυτή η νύχτα μένει, στο Barbarella Live



Η Αριάν Λαμπέντ φωτογραφίζεται από τον Άρη Ράμμο στο 57ο ΦΚΘ

Δωμάτιο με Θέα & Πράσινο Δωμάτιο Και πάλι μαζί μας σε λίγες μέρες

Τα αγαπημένα κινηματογραφικά στέκια ανοίγουν ανανεωμένα στην καρδιά του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης.

- Καφές, ποτό, σνακ και επιλεγμένα πιάτα σε ειδικές τιμές για το σινεφίλ κοινό.
- Συλλεκτικά κινηματογραφικά αντικείμενα και εκδόσεις.
- Εκδηλώσεις, παρουσιάσεις, μουσικά events, πάρτι.
- Γνωστοί συντελεστές ταινιών μαζί μας για ένα ποτό μετά τη λήξη της προβολής.
- Μικρές και μεγάλες φεστιβαλικές εκπλήξεις.

Σε λίγες μέρες στον 5ο και 1ο όροφο του ΟΛΥΜΠΙΟΝ, στην έδρα του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

BEST OF FEST

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΣΜΟΪΛΗ

Paterson του Τζιμ Τζάρμους



Ο Τζάρμους μας χάρισε στιγμές ποίησης της καθημερινής ζωής. Η SoKo φόρεσε τις πουέντ της Λόι Φούλερ. Οι νέες ταινίες των αδερφών Νταρντέν, του Ασαγιάς, του Φαραντί, του Μακένζι τάραξαν τα νερά στο 57ο Φεστιβάλ. Ξεχώρισαν, συζητήθηκαν. Και τώρα βγαίνουν στις ελληνικές αίθουσες. Η περιπέτεια του σινεμά δεν παύει στιγμή. Ιδού 14 από τις ταινίες που ξεκίνησαν την πορεία τους από το 57ο ΦΚΘ και δεν πρέπει να χάσετε.

1 Έν αρχή ην ο χορός, η ποίηση του σώματος. Η **Χορεύτρια** της Στεφανί Ντι Τζουστό, η ταινία που έκλεισε την αυλαία του 57ου Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης είναι μια ιστορία αποδέσμευσης. Η SoKo φορά τις πουέντ της Λόι Φούλερ, του ινδάλματος της Μπελ Εποκ, μιας γυναίκας που άντλησε δύναμη απ' τον χορό για να υπερβεί τους περιορισμούς της φύσης, του κοινωνικού περιγύρου, του καλλιτεχνικού κατεστημένου, μιας ολόκληρης εποχής. Η Φούλερ ανέμιση τα χορευτικά της πανιά και αποτίναξε τα βάρη μιας κοινωνίας που δεν της ταίριαζε. Έγινε σύμβολο χειραφέτησης. Η συναρπαστική διαδρομή της, στις ελληνικές αίθουσες απ' τις 29/12 (Seven Films).

2 Ποδαρικό στη νέα χρονιά, θα μας κάνει ο πρίγκιπας του cool. Ο μεγάλος Τζιμ Τζάρμους, δεν ήταν απαραίτητο να γυρίσει μια ταινία για έναν ερασιτέχνη ποιητή, προκειμένου να καταστήσει σαφές ότι αυτό που τον ενδιέφερε πάντα ήταν ο γήινος λυρισμός του καθημερινού. Στο **Paterson** (ταινία έναρξης του 57ου ΦΚΘ), για άλλη μια

φορά εκδηλώνει την αγάπη του για τα μικρά κι απαραίτητα της σύγχρονης αστικής ζωής, φιλοτεχνώντας έναν χαμηλότονο, συγκινησιακά φορτισμένο -αλλά και σοφά διυλισμένο απ' την σκηνοθετική του προσέγγιση- φόρο τιμής σ' έναν ποιητή (τον Γουίλιαμ Κάρλος Γουίλιαμς), μια πόλη, τους απλούς ανθρώπους και τις ιδιαιτερότητές τους. Στις αίθουσες από 5/1/17. (Ama Films)

3 Στον αντίποδα μιας τέτοιας, τρυφερής στάσης, βρίσκεται το **Πάση Θυσία**. Αφού μας βύθισε στον υπαρξισμό του Νεαρού Αδάμ, αφού μας συγκίνησε με το εσχολογικό ρομάντζο της Αίσθησης του Έρωτα κι αφού στηλίτευσε το βρετανικό σύστημα σωφρονισμού με τις Γροθιές στους Τοίχους, ο Ντέιβιντ Μακένζι μας πηγαίνει και πάλι μια βόλτα στη σκοτεινή πλευρά, εκεί όπου οι σχέσεις ανθίζουν μονίμως στη σκιά του σφαγείου (για να παραφράσουμε τον Μάλκολμ Λδουρι). Το Πάση Θυσία, κάπου μεταξύ του αθεϊστικού κυνισμού των Κοέν και της μηδενιστικής μεταφυσικής ενός Κόρμακ

Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

Μακ Κάρθι, αποδεικνύει τη μεγάλη κλάση του βρετανού σκηνοθέτη, την οποία και θα θαυμάσετε στις αίθουσες στις 12/1/17 (Tanweer).

4 Υπάρχει κάτι που μας έχει διδάξει ο Ασγκάρ Φαραντί (Ένας Χωρισμός, Το Παρελθόν), κάτι που είναι, ταυτόχρονα, κινηματογραφικό μάθημα και πικρή διαπίστωση για τον κόσμο: πρώτη ύλη για ένα καλό θρίλερ δεν χρειάζεται να είναι οι υπερφυσικές ρωγμές στην επιφάνεια του πραγματικού -η ίδια η καθημερινότητα, μπορεί να είναι η πηγή των πιο φοβερών καταστάσεων. Με τον **Εμποράκο**, ο Φαραντί επιχειρεί μια υπόγεια αναμέτρηση μ' ένα εμβληματικό θεατρικό έργο, γυρνάει τη φόδρα της ανθρωπίνης ψυχής, τα μέσα έξω, και διατυπώνει ξανά κείριο κοινωνικοπολιτικό λόγο, μέσα από μια πολύπλοκη χαρακτηριστική γραφή. Στις αίθουσες από τις 19/1/17 (Seven Films).

5 Την ίδια ημερομηνία κάνει την πρεμιέρα του, ένα πολύ ενδιαφέρον ελληνικό άνοιγμα στο σινεμά είδους και, πιο συγκεκριμένα, στο αστυνομικό θρίλερ έτσι όπως μας το δίδαξε η σύγχρονη αμερικανική σχολή: το υποβλητικό



Harmonium του Κούτζι Φουκάντα

Ένα άγνωστο κορίτσι των αδερφών Νταρντέν

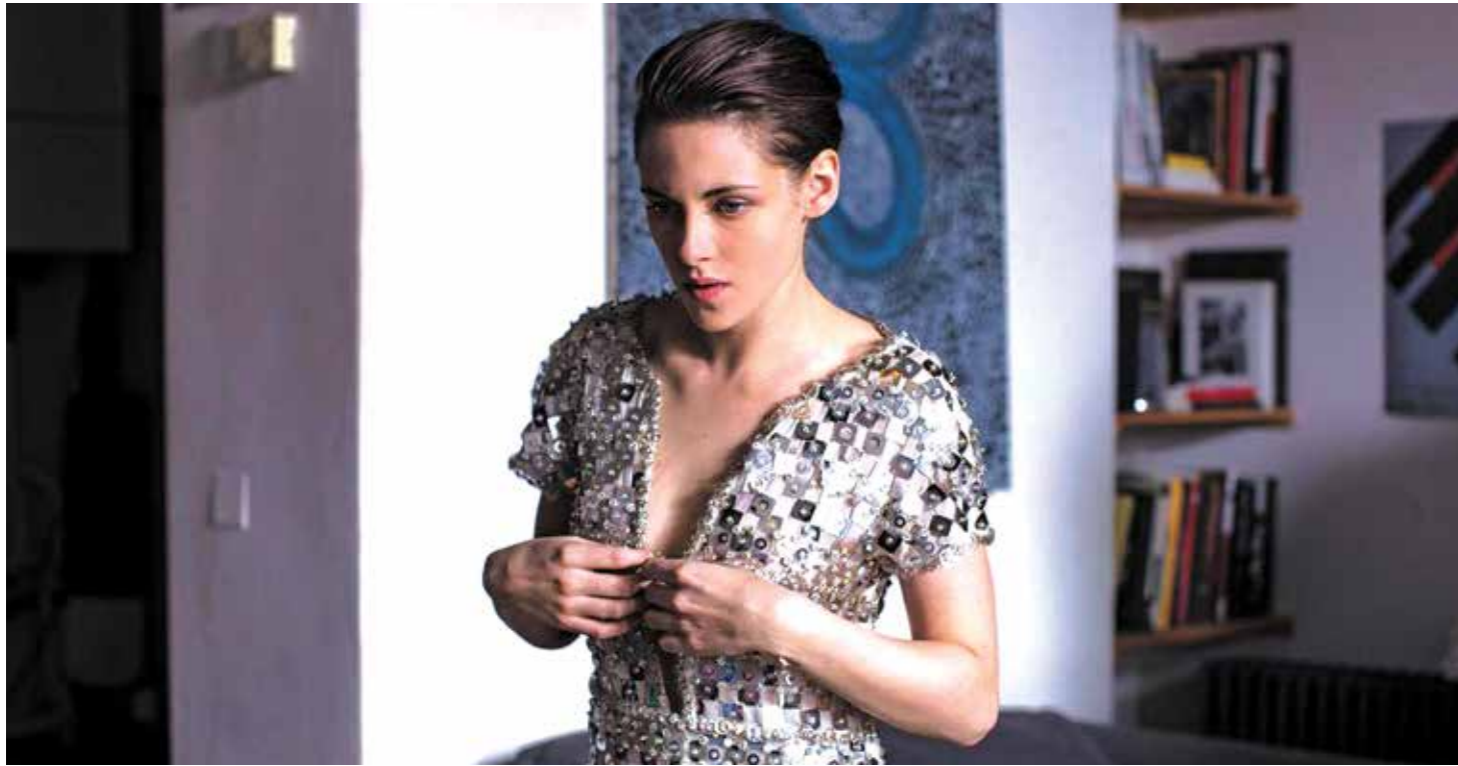


5 Έτερος Εγώ του Σωτήρη Τσαφούλια, το οποίο συνταιριάζει πυθαγόρειες θεωρίες, μαθηματικά, φιλοσοφία της εγκληματολογίας και νουάρ ατμόσφαιρα. Κατασκευαστική αρτιότητα (εμφανώς λεπτοδουλεμένη σκηνογραφία, ρυθμικό μοντάζ, όμορφη φωτογραφία που δίνει τον τόνο σε ό,τι αφορά το ανατριχιαστικό κλίμα) σε μια ταινία που απέσπασε δυο βραβεία στο 57ο ΦΚΘ, βραβείο Κοινού και βραβείο Νεότητας. Στις αίθουσες από 19/1/17 (Feelgood Entertainment).

6 Μέσα στον ίδιο μήνα, θα δούμε και το σκηνοθετικό ντεμπούτο του πολιτικοποιημένου ζεύγους, Φρανσίσκο Μάρκες και Αντρέα Τέστα: Την ατμοσφαιρική **Μεγάλη Νύχτα του Φρανσίσκο Σάνκτις**. Ένα θέμα που ανακύπτει πάντα, όταν γίνονται αντικείμενο θεωρητικής ανάλυσης οι κάθε λογής ιστορικοί φασισμοί, είναι η στάση του μέσου ανθρώπου, ίσως ενός φιλήσυχου οικογενειάρχη ή του απολιτίκ μικροαστού. Ο Φρανσίσκο Σάνκτις, μια τέτοια συνηθισμένη περίπτωση, βρίσκεται σ' αυτό το μεταίχμιο, σ' ένα ηθικό κατώφλι που θα πρέπει να δρασκελίσει, αν θέλει να παραμείνει άνθρωπος (θέτοντας τη ζωή του σε κίνδυνο) (Weirdwave).

7 Δύσκολο είδος το πολιτικό θρίλερ, κυρίως για δυο λόγους: αν εστιάζεις στο κομμάτι της πολιτικής, κινδυνεύεις να φανείς μεροληπτικός απ' τους

→



Η Κρίστεν Στιούαρτ στο Personal Shopper του Ολιβιέ Ασαγιάς

7 πολιτικοποιημένους. Αν πάλι, επικεντρωθείς στο κομμάτι του "θρίλερ", ενδέχεται να κατηγορηθείς για επιφανειακή διαχείριση σοβαρών ζητημάτων. Γι' αυτό και η καθλωτική **Κλούβα** του Μοχάμεντ Ντιάμπ, μπορεί να χαρακτηριστεί επίτευγμα, καθώς αποφεύγει και τις δυο παγίδες, ενώ διατηρεί με επιδεξιότητα ακροβάτη, τρομερά λεπτές, διαλεκτικές ισορροπίες, διατηρώντας καθ' όλη τη διάρκειά της έναν καταγιστικό ρυθμό. (Weirdwave).

8 Μουσική, εφηβική εξέγερση, φεμινιστική αφύπνιση: η βορειοαφρικανικής καταγωγής, Λεϊλά Μπουζίντ, εντοπίζει το -χρονικό και γεωγραφικό- σημείο όπου τέμνονται όλα τα παραπάνω, στην Τύνιδα του 2010, λίγους μήνες πριν την επανάσταση, φτιάχνοντας έναν παθιασμένο ύμνο στη γυναικεία φύση: Το **Με τα Μάτια Ανοιχτά** παρακολουθεί τον τρόπο με τον οποίο συγκεντρώνεται αυτή η ανένταχτη, ιλιγγιώδης θηλυκή ενέργεια στο πρόσωπο μιας επαναστατημένης δεκαοκτάχρονης, η οποία, μέσω της μουσικής αλλά και επιλέγοντας η ίδια τον τρόπο της να ζήσει, ποθεί να φέρει τούμπα τον κόσμο εκείνο που κάποιοι άλλοι έχουν διαλέξει γι' αυτήν (One From the Heart).

9 Ο Φεβρουάριος ξεκινά μελαγχολικά. Το φάντασμα είναι ένα προϊόν της φαντασίας. Οι ψυχαναλυτές θα πουν πως είναι το σύμβολο μιας προσπάθειας που ξεκίνησε, βρέθηκε απέναντι σε ανυπέρβλητα εμπόδια και τερματίστηκε άδοξα, συνεχίζοντας όμως την εσωτερική της πορεία στο ασυνείδητο, υπονομεύοντας την ισορροπία της ψυχικής μας ζωής. Με εμπνευση που πηγάζει από τέτοιες ιδέες, στο ιδιότυπο ghost story του **Personal Shopper**, ο Ολιβιέ Ασαγιάς, παραδίδει ένα χιτοκοκικού σασπένς και πολανσκικής αμφισβησίας ποίημα τονικότητας, γεμάτο δραματικές κορυφώσεις. Στις αίθουσες από 2/2/17 (Strada Films).

10 Δυο έφηβοι καθηλωμένοι σε αναπηρικό καροτσάκι, αναπτύσσουν μια ιδιότυπη φιλία με μαφιόζο εκτελεστή που ενώ βρίσκεται στην ίδια κατάσταση μ' εκείνους, παραμένει ο πιο αποτελεσματικός στον "κλάδο" του. Σύντομα θα τους διδάξει, με τον πιο ανορθόδοξο τρόπο, ότι κανενός είδους σωματικός περιορισμός δεν υφίσταται, όταν θες πραγματικά να ζήσεις. Κάπως έτσι επιλέγει κι ο Ατίλα Τιλ να μας μάθει πως οι ταινίες κοινωνικής ευαισθησίας μπορούν να είναι συναρπαστικές, πρωτότυπες και αστείες,

αντί κοινοτοπία μελοδραματικές, αποδεικνύοντας το με την υπέροχη γκανγκστερική κωμωδία **Δολοφονικά Αμαξίδια**, η οποία και κέρδισε φέτος τον Χρυσό Αλέξανδρο στο 57ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, γεγονός που της εξασφάλισε διανομή, προκειμένου όλοι να την απολαύσουν στις αίθουσες, απ' τις 2/2/17 (Τριανόν).

11 Μετά από μια εβδομάδα, θα έχουμε την ευκαιρία να διαπιστώσουμε την εξέλιξη ενός πολλά υποσχόμενου σκηνοθέτη. Το 2015 ο Στεφάν Μπριζέ μίλησε στον Νόμο της Αγοράς για το ανάστημα ενός άντρα που όφειλε να αντιπαρατεθεί άνευ ψευδαισθήσεων σ' ένα πολιτικοοικονομικό σύστημα χωρίς καμιά συμπόνοια για τον άνθρωπο. Με το νέο του φιλμ, **Η ζωή μιας Γυναίκας** αλλάζει εποχή, εστιάζει στην θηλυκή ψυχοσύνθεση αυτή τη φορά, αλλά τον απασχολούν παρόμοια προβλήματα (σχετικά με την αιώνια σύγκρουση ατόμου-κοινωνίας και τις μεγάλες αποφάσεις που δίνουν σχήμα στη ζωή μας) καθώς διασκευάζει Γκι Ντε Μοπασάν, απ' τους κορυφαίους του γαλλικού ρεαλιστικού μυθιστορήματος του 19ου αιώνα. Στις αίθουσες από 9/2/17 (Ama Films).

Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

12 Ο Φεβρουάριος τελειώνει μ' ένα υπέροχο φιλμ. Για την ιαπωνική κουλτούρα, η λιτή φόρμα, είναι κανόνας απαραίτητος, απόσταγμα μιας αισθητικής του απολύτως απαραίτητου που οργανώνει τα πάντα μινιμαλιστικά -αυτή είναι η περίπτωση και του συγκλονιστικού, **Harmonium**, στο οποίο ο Κούτζι Φουκάντα αναπτύσσει, πλάνο με το πλάνο μια ανατολική ανάγνωση του δραματικού θρίλερ, στην οποία οι -στυλιστικά λεπτοφυείς- σεκάνς είναι μελωδικές φράσεις, οι καταστάσεις ιδιότυπα μουσικά μέτρα κι οι χαρακτήρες, ρυθμικά μοτίβα που υψώνουν τη δραματουργία στο επίπεδο μιας αρμονικής φιλικής σύνθεσης. Στις αίθουσες από 23/2/17 (Strada Films).

13 Τον Μάρτιο, ένα ευφύες σχόλιο από μια πολιτική -στην ουσία της - ταινία. Με τη βουλγαρο-ελληνική συμπαραγωγή **Δόξα** η Κριστίνα Γκρόζεβα κι ο Πέταρ Βαλτσάνοφ, πιάνουν το νήμα από εκεί που το άφησαν στο καταπληκτικό Μάθημα, εξακολουθώντας να μετρούν, με αταλάντευτη βούληση εντιμότητας, το ύψος της ανθρώπινης αξιοπρέπειας υπό συνθήκες εξοντωτικής πίεσης. Ένας εργάτης επιστρέφει στις αρχές, παρατημένες δεσμίδες με χρήματα που βρίσκει στις γραμμές του τρένου. Η εντιμότητά του γίνεται η σκηνή όπου θα στήσουν εις βάρος του ένα άγριο παιχνίδι εξουσίας και δημοσιότητας. Στις αίθουσες από 2/3/17 (Seven Films).

14 Δημιουργοί με αλάνθαστη αίσθηση του ανθρωπιστικού προτάγματος των καιρών, οι αδερφοί Νταρντέν επιχειρούν με το συναρπαστικό, **Ένα Άγνωστο Κορίτσι** μια ακόμα αναψηλάφιση πληγών του κοινωνικοπολιτικού σώματος, μεταγγίζοντας στη δραματουργία τους τις γερές εκείνες δόσεις σασπένς, που μετατρέπει το τελευταίο τους φιλμ σ' ένα παράδοξο κράμα σινεμά καταγγελίας και ουμανιστικού θρίλερ. Στις αίθουσες από 2/3/17 (Seven Films).

Με τα μάτια ανοιχτά της Λεϊλά Μπουζίντ



ΑΛΑΤΙ ΚΑΙ ΣΙΝΕΜΑ

ΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Πάμε πίσω τρεις δεκαετίες. Το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης φιλοξενείται σε ένα από τα περίπτερα της ΔΕΘ. Το κόκκινο χαλί στρώνεται για τις επίσημες τελετές στην Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, ενώ οι προβολές των ταινιών προγραμματίζονται σε κεντρικές αίθουσες της πόλης: Βακούρα, Ανατόλια, Παλάς, Αλέξανδρος, Έσπερος.

Η πρώτη διοργάνωση του Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ, στήνεται σε μια τέντα στην πλατεία Αριστοτέλους. Όταν ανοίγουν οι ουρανοί, στάζει η οροφή. Δίπλα σε κάθε υπάλληλο, καίει μια σύμπα. Παραδίπλα, κουβάδες μαζεύουν το βρόχινο νερό.

Κάπως έτσι ζυμώθηκε το φεστιβάλ. Εδώ κι εκεί. Νομαδικά. Αν αφαιρέσει κανείς το «ν», μένει η καρδιά του φεστιβάλ, η ομάδα. Γιατί αυτή η δουλειά μόνο έτσι γίνεται. Ομαδικά.



Κάπως έτσι ζυμώθηκε το φεστιβάλ. Εδώ κι εκεί. Νομαδικά, θα μπορούσε κάποιος να πει λίγο αυθαίρετα. Αν αφαιρέσει κανείς το «ν», μένει η καρδιά του φεστιβάλ, η ομάδα. Γιατί αυτή η δουλειά μόνο έτσι γίνεται. Ομαδικά.

Το 1998 με την αλλαγή του νομικού πλαισίου, το φεστιβάλ βρήκε το σπίτι του: Το Ολύμπιον. Μια αλλαγή ζωτικής σημασίας που του έδωσε νέα προοπτική και τη δυνατότητα να μοιραστεί την αγάπη του για το σινεμά, πέρα από τις δέκα μέρες. Έλειπε όμως ακόμα κάτι, εκείνο το απροσδιόριστο 'κάτι' που τα βάζει όλα στη θέση τους.

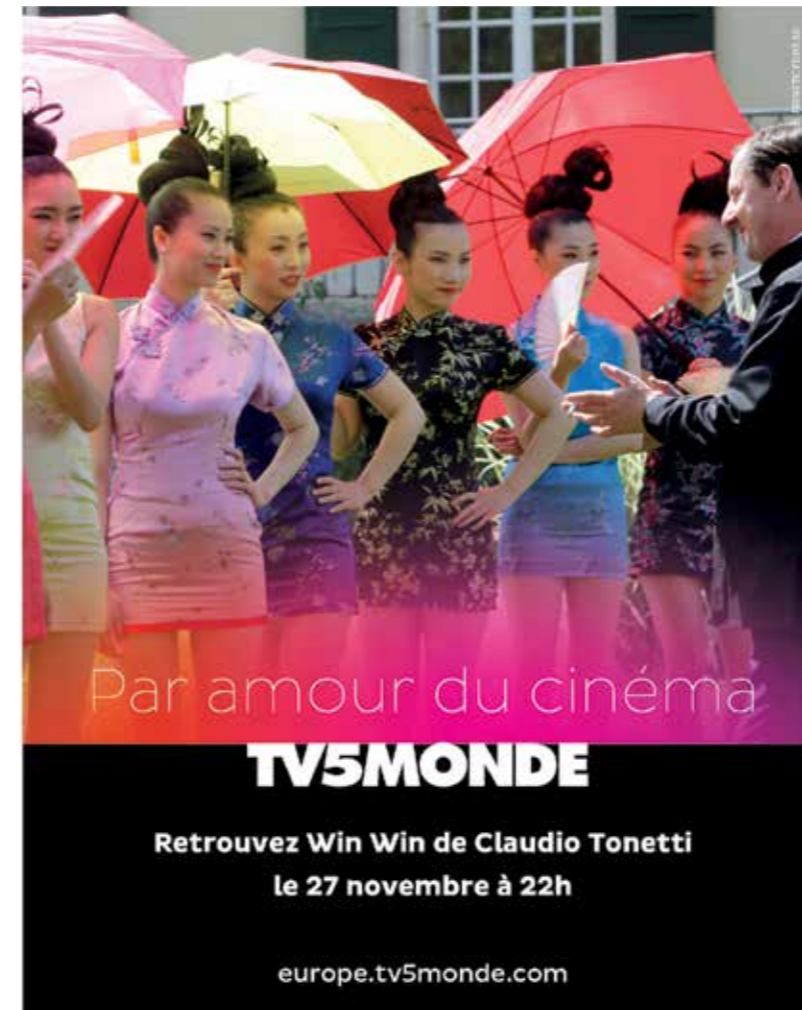
Αυτό ήρθε το 1999. Το φεστιβάλ κατέβηκε στην Προβλήτα, σε έναν χώρο συνδεδεμένο με τους θαλασσινούς και το εμπόριο για περισσότερα από 2.300 χρόνια. Ο πολιτισμός έδεσε στο λιμάνι, δίνοντας νέα ζωή στα παλιά βιομηχανικά κτίρια. Στεγάστηκαν μουσεία: Το Μουσείο Κινηματογράφου, το Μουσείο Φωτογραφίας, το Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης.

Δημιουργήθηκαν αίθουσες. Η Τώνια Μαρκετάκη, η Φρίντα Λιάππα. Ο Τζων Κασσαβέτης και ο Σταύρος Τορνές.

Το φεστιβάλ, ήδη διεθνών προδιαγραφών, πήρε κι άλλη φόρα. Άλλωστε το περιβάλλον μας προσδιορίζει, όπως το προσδιορίζουμε κι εμείς. Η Προβλήτα μεταμόρφωσε το φεστιβάλ σε ένα ολοζώντανο κύτταρο, έτοιμο να αναμετρηθεί με νέες προκλήσεις. Η παραθαλάσσια περαντζάδα άλλαξε μορφή. Το πλακόστρωτο γέμισε ιδέες, συζητήσεις, ανησυχίες, έργο. Ένα μωσαϊκό καλλιτεχνικό κι ανθρώπινο.

Οι θεατές ήρθαν σε επαφή με τους δημιουργούς που συμμετείχαν στην εμπειρία του φεστιβάλ. Έξω απ' την Αποθήκη Γ', κρεμάστηκαν απ' τα χείλη του Βέρνερ Χέρτζογκ, μοιράστηκαν ένα τσιγάρο με τον Τζον Μάλκοβιτς, ζήτησαν μια φωτογραφία με τη Φέι Νταναγουέι και τη Τζέιν Μπίρκιν, ένα αυτόγραφο του Τζιμ Τζάρμους, δυο παραπάνω λέξεις από τον Βιμ Βέντερς, τον Όλιβερ Στόουν, τον Άκι Καουρισμάκι.

Όπως τα συμπλέγματα μουσείων ανά τον κόσμο δημιουργούν ένα εκρηκτικό πολιτιστικό μείγμα, έτσι και στην Προβλήτα, η καλλιτεχνική ζωή γέννησε μια νέα ορμητική δύναμη. Όσο για το Φεστιβάλ, βρήκε τον ιδανικό του χώρο. Έναν χώρο που μυρίζει αλάτι και σινεμά.



Το 1^ο
Εκπαιδευτικό - Θεματικό
Πάρκο
 στην Ελλάδα
www.orangeland-europe.com
 The orangeland PROJECT
 sparta andalucia florida



Ταξίδι στον κινηματογράφο!





**ΑΛΛΑΖΕΙ
Η ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΣΟΥ
ΕΜΠΕΙΡΙΑ**

TV GO

**ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΕΙΣ
ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΘΕΣ,
ΑΠΟ ΟΠΟΙΑ ΣΥΣΚΕΥΗ ΘΕΣ.**

**CINEMA
ON DEMAND**

**ΕΠΙΛΕΓΕΙΣ ΤΑΙΝΙΕΣ
ΤΗ ΣΤΙΓΜΗ ΠΟΥ ΘΕΣ,
ΑΜΕΣΩΣ ΜΕΤΑ
ΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ**

PVR

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΖΕΙΣ
ΤΙΣ ΕΠΙΡΑΦΕΣ
ΤΩΝ ΑΓΑΠΗΜΕΝΩΝ ΣΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ**

**REPLAY
TV**

**ΠΑΣ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΙΣΩ,
ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ 48 ΩΡΕΣ**



COSMOTE TV

Ο ΟΤΕ TV ΓΙΝΕΤΑΙ COSMOTE TV ΚΑΙ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΗΣ ΕΙΣΑΙ ΕΣΥ.

Τώρα, η **COSMOTE TV** με τη νέα hybrid υπηρεσία αλλάζει την τηλεοπτική σου εμπειρία και σου δίνει περισσότερες δυνατότητες για να απολαμβάνεις το αγαπημένο σου περιεχόμενο, όποτε θέλεις.

Η υπηρεσία COSMOTE TV παράχεται από τον ΟΤΕ. Για λειτουργία hybrid απαιτείται σύνδεση του αποκωδικοποιητή στο internet. Στις υπηρεσίες COSMOTE REPLAY TV & COSMOTE TV GO παρέχεται δυνατότητα θέσης επιλεγμένων προγραμμάτων. Η υπηρεσία COSMOTE TV GO προϋποθέτει ΟΤΕ ADSL/VDSL σύνδεση ή και COSMOTE mobile σύνδεση για χρήση εκτός σπιτιού. Όροι και προϋποθέσεις της υπηρεσίας COSMOTE TV και των πρόσθετων υπηρεσιών στο cosmotetv.gr.

cosmotetv.gr



ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ